DIALÓG

KRESŤANSKÝ DISKUSNÝ A POLEMICKÝ MESAČNÍK

10 II. ročník /2009

seriál

DNES PRED TISÍCROČIAMI
(Dávid a Betseba)

téma

INTERRUPCIE A MY

dialóg mladých

STRATENÝ DOMA

JANA CAMARA: Danko

DIALÓG

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky:
cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
262 104 1859/1100, špecifický symbol 1009

Redakčná rada:
Štefan Markuš, predseda
Tibor Máhrik
Bohuslav Piatko
Josef Sýkora
Rastislav Števko

Šéfredaktor:
Bohuslav Piatko
sefredaktor@mesacnikdialog.sk

Redakcia:
Jana Hlatká (kultúra)
Jozef Uhlík (osobnosti)
Žilina:
Jana Rojková, Eva Bechná
Gabriel Gajdoš (webmajster)
e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk

e-mail na redaktorov v tvare:
priezvisko@mesacnikdialog.sk

Jazyková úprava:
Anna Matláková

Dizajn a grafické spracovanie:
Martin Piatko

Adresa redakcie:
Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava,
č. tel.: 02 207 11 468
e-mail: dialog@mesacnikdialog.sk
web: www.mesacnikdialog.sk

Vydavateľ:
Media Svatava, spol. s r.o.

Tlač: BB print, Bratislava

Predná strana obálky:
Foto: ĽUBO BECHNÝ
Zadná strana obálky:
Foto: ĽUBO BECHNÝ

EV: 2670/08
ISSN: 1337–6985

OBSAH

4
STRACH Z HUMORU
David Novák

5
KRESŤAN – EURÓPAN
Ivan Markuš

8
DNES PRED TISÍCROČIAMI (David a Betseba)
Daniel Pastirčák

11
SPOLOČNÉ MODLITBY
Július Stupka

12
INTERRUPCIE A MY

20
JURAJ POTŮČEK

22
DILEMY UKRYTÉ V TÓNOCH II (Lesk a bieda worship lídra)
Tibor Máhrik

25
KULTÚRA

27
DIALÓG MLADÝCH (Stratený doma)

Smrť nie je bodka

Každý rok začiatkom novembra začína také malé „sťahovanie národov". Tisíce aut prúdia z jedného konca Slovenska na druhý, aby zapálili sviečku alebo položili kyticu kvetov na hrob svojich drahých zosnulých. V tomto čase sme viac ako inokedy ochotní zaoberať sa myšlienkou na vlastnú smrteľnosť.

Ľudí vždy zaujímala otázka, prečo človek starne, či sa dá ľudský život ľubovoľne predlžovať, alebo je dĺžka života predurčená geneticky, alebo či konečne objaví niekto elixír (večného) života. Nedávno prebehla tlačou správa, že profesorka biochémie na kalifornskej univerzite v San Franciscu Elizabeth Blackburnová spolu so svojím tímom dostala tento rok Nobelovú cenu za medicínu a fyziológiu za objav mechanizmu buniek, ktorý ich chráni a zároveň obmedzuje ich vek. Takže sme konečne na stope spomínaného elixíru, ktorý by nám mohol zabezpečiť večný život tu na zemi?

V 90. Žalme čítame: *„Čas nášho života je sedemdesiat, pri dobrej sile osemdesiat rokov, a to ich najlepšie, na čo býva človek hrdý, je únavná práca a márnosť. Lebo sa rýchle pominie, a my ta zaletíme... Uč nás tak počítať dni života, aby sme múdre srdce získali."*. Len pre zaujímavosť, počas rímskeho impéria bola priemerná dĺžka života 22 rokov, v stredoveku 33 rokov. V roku 1800 už 38 rokov, v roku 1900 43 rokov, v roku 1998 76 rokov a prognóza na rok 2020 uvádza dokonca 140 rokov (čo sa mi zdá príliš optimistické). Tieto údaje boli uverejnené v americkom časopise *National Geografic*, kde sa k problematike starnutia v Európe vyjadrovali vedci z rôznych vedeckých odborov.

Vôbec som si nie istý, že dlhý vek je automaticky požehnaním a treba sa oň za každú cenu usilovať. Nielen pre narastajúce zdravotné problémy. Myslím hlavne na starších ľudí zmätených dnešným tempom zmien a technickými vymoženosťami, ktoré nie sú schopní ovládať. Po stáročia žili ľudia pokojne z generácie na generáciu takmer nezmeneným spôsobom. Iba za posledných 200 rokov vynálezom parného stroja a technickou a neskôr informačnou revolúciou tempo zmien neustále rastie. Uvedomujeme si, že len pred 20 rokmi sa objavil na scéne fax a že internet, ani mobily neexistovali?

Pán Boh kvôli hriechu vyriekol definitívny ortieľ nielen nad našou „Modrou planétou", ale nad celým súčasným vesmírom. A apoštol Peter vysvetľuje, že Boh má už pripravený lepší projekt: *„Nové nebesia a novú zem, kde prebýva spravodlivosť."* To je podľa neho dôvod, aby sme sa k životu postavili zodpovedne: *„Preto, milovaní, keď to očakávate, snažte sa, aby ste boli nájdení nepoškvrnení a bezvadní v pokoji."* Písmo neberie smrť tragicky, pretože to nie je podľa neho bodka za existenciou jedinca, ale len akýsi prechod do skutočnej, večnej, konečnej reality. Ak sa na ňu pozrieme optikou večnosti, tak *„dnes je nám spasenie bližšie, ako bolo vtedy, keď sme uverili"* (R 13, 11) Samozrejme, že ten optimistický záver sa vzťahuje len na tých, čo veria, že Ježiš Kristus je ich Spasiteľom a že nič, **ani smrť** ich nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristu Ježišovi, ich Pánovi (R 8, 39). Patríte k nim?

ĽUBOMÍR VYHNÁNEK
(Autor je riaditeľom Rádia 7 a pastorom Kresťanských zborov v Bratislave-Rači.)

STRACH Z HUMORU ANEB JAK BLÍZKO MÁ HUMOR A NENÁVIST?

DAVID NOVÁK
(Autor je vedúcim Odboru mládeže CB, člen Rady CB, učitel filozofie na ETS.)

Když přemýšlím nad tématem strachu, vtipu a humoru, potom se mi vybavuje přednáška, kterou pronesl V. Havel 28. 8. 1990 v Oslu (celé znění LN 29. srpna 1990). Havel hovořil o smíchu potažmo humoru v kontextu nenávisti. *„Autenticky se dokáže smát jen ten, kdo se umí smát sobě. Pro nenavádějícího je příznačná vážná tvář, velká urážlivost, silná slova, křik, naprostý nedostatek schopnosti odstoupit sám od sebe a nazřít vlastní směšnost. Nenávidějící člověk nezná úsměv, ale jen škleb. Není schopen vesel žertovat, ale jen se nakysle posmívat. Není schopen skutečné ironie, protože není schopen sebeironie"*.

Když hovoříme o humoru, potom je třeba brát na vědomí, že usmát se dokáže každý, protože každý je více či méně schopen pochopit některé narážky nebo absurdní situace. Jenže, jak píše Havel, skutečného humoru je schopen jen ten, kdo se dokáže zasmát i sám sobě, kdo dokáže sám sebe nebrat až tak vážně. Jen takový člověk je schopen nejen autentického humoru, ale i přiznání svého pochybení i dalších vlastních nedokonalostí. Člověk beroucí sebe sama příliš vážně, musí nutně žít v určitém strachu z toho, že se ztrapní, když se o něm lidé dozvědí něco víc, třeba něco, čemu by se mohli zasmát. Někdy se jedná o lidi, kteří svojí sociální rolí, dovednostmi, titulem a nevím čím ještě zakrývají svoji slabost, lidskost a tím i absurdnost.

Zajímavý pohled na humor nastavuje kniha U. Ecca *„Jméno růže"*. Jedná se do jisté míry o detektivní příběh ze středověku, kdy hlavní hrdina se pokouší rozluštit záhadná úmrtí mnichů v jakémsi opatství. Nakonec se zjistí, že k úmrtím dochází zvláštním způsobem. V opatství existuje tzv. zakázaná kniha jejíž listy jsou napuštěny jedem. Když v ní někdo četl, nasliňoval si konečky prstů při převracení stránek a tím se otrávil. Otázka ale zní, proč je ona kniha zakázaná. Na to nám dává odpověď slepý mnich Jorge, který je autorem vražedného plánu. Když je odhalen, vysvětluje, proč je ona kniha v jeho očích tak nebezpečná a proč vypracoval plán, kterým několik mnichů poslal na věčnost. Kniha totiž pojednává o smíchu.

Slepý mnich vysvětluje: *„Smích zbaví na chvíli sedláka strachu. Zákon však nabývá planosti pomocí strachu. Z této knihy by mohla vzejít luciferská jiskra, která by založila v celém světě nový požár. Smích by se stal novým uměním jak zničit strach."* Na to odpovídá hlavní hrdina knihy následujícími slovy: *„Ďábel je zamračený, protože ví kam jde, a jde neustále tam, odkud přišel. Ty jsi ďábel a jako ďábel žiješ v temnotách."*

Slepý mnich se v knize stává ztělesněním sil zla. Autor potom vidí působení těchto sil ve snaze pomocí potlačení smíchu nastolit atmosféru strachu – což byla atmosféra, která v klášteře panovala.

Pokud bychom se vrátili ke slovům V. Havla, potom bychom řekli, že slepec snad podvědomě tuší, že autentický smích mj. vzniká z pochopení vlastní směšnosti. Mnich přesně toto nedokáže. Snad se bojí, že kdyby jeho spolubratři díky knize prohlédli, najednou by ho viděli takového, jaký skutečně je, v celé jeho směšnosti a přestali by se ho bát. Navíc v okamžiku, kdy by se přestali bát, nebylo by tak snadné jimi manipulovat. Lépe se totiž manipuluje s lidmi, kteří se bojí. Slepý Jorge se ale bál i toho, že mniši uvidí a poznají něco z absurdity atmosféry kláštera, v kterém jsou. Aby se něčemu takovému zabránilo, je třeba je udržovat ve strachu, izolovat je od potencionálního zdroje poznání absurdního. Oním zdrojem může být právě humor.

Když píšu tyto řádky, mj. přemýšlím nad církví. Mnohokrát jsem slyšel, že „Pán Bůh má smysl pro humor", nebo že „i křesťané se dokáží normálně bavit a smát". Je tomu tak. Nicméně v souvislosti s humorem mne napadá ještě jedna vlastnost a tou je optimismus. Nemyslím optimismus laciný. Mám na mysli optimismus plynoucí z toho, že Bůh je se mnou v dobrém i ve zlém. A v této souvislosti mne napadají slova D. Bonhoeffera. Bonhoeffer píše o tom, že *„je snadnější být pesimistou (viz. slepec Jorge). Zapomene se na zklamání. Proto je mezi chytráky optimismus mlčky zakázán. Optimismus není v podstatě názor na přítomnou situaci, nýbrž životní síla, síla naděje tam, kde jiní rezignují, umění nést hlavu vzhůru, když se všechno zdá ztracené, síla snášet zvraty..."*

Tváří v tvář Bonhoefferovým slovům, ale i knize U. Ecca se ptám, zda nežijeme ve zbytečné sevřenosti, zda kolem sebe nešíříme atmosféru strachu, zda dokážeme vidět svojí občasnou směšnost a absurditu, zda se dokážeme do budoucnosti dívat s optimismem, zda nejsme brzdou pro ty, kdo život nevidí možná tak černě jako my... ◘

SOM KRESŤAN, KTORÝ SA UŽ EURÓPANOM NARODIL

Strojár, ktorý „strojarine neublížil". Neúnavný, dynamický manažér v civilnom i cirkevnom živote. **Ing. IVAN MARKUŠ**, *nový tajomník Cirkvi bratskej v SR. Porozprával sa s ním* BOHUSLAV PIATKO.

Možno túto otázku budeš považovať za zbytočnú, keďže sa celý život pohybuješ v prostredí CB a mnohí ťa poznajú, no nie všetci. Takže najskôr: Kto si? Kde si sa pracovne pohyboval počas svojho života?

Otázka je dobrá, lebo každý sa niekým narodí, ale takisto každý sa niekým stáva.

Za to, kým sme sa narodili nemôžeme, je to tajomná súčasť božieho stvoriteľského diela, ale to, kým sa staneme, je aj náš podiel na stvoriteľskom diele. A definitívne aj naša, teda aj moja zodpovednosť.

Narodil som sa do rodiny veriacich rodičov, ich duchovné pozadie sa odvinulo od metodistického pozadia vetvy mojej matky (nemecký metodistický zbor v Budapešti) a skôr luteránsko-metodistického pozadia vetvy môjho otca z Nyíregyházy. Ja som sa narodil po presídlení v 1947 o rok neskôr už v Košiciach, teda som Slovákom.

S takýmto kultúrnym pozadím som sa vlastne stal už v útlom veku myslením a cítením Európanom. To som si dlho neuvedomoval, ale viem, že je to tak a ja som s tým spokojný. Dedo hovoril so mnou nemecky, mama maďarsky, škola slovensky (asi 18 rokov po rusky), takže je to v pohode. Angličtinu mi pridal osud v čase prvého zamestnania.

Som inžinier strojár, ale veľa som toho v „strojárine" neurobil, odkedy si pamätám, vždy som pôsobil v riadiacich alebo obchodných funkciách. Dá sa povedať, že som prešiel od dielne až po riaditeľskú stoličku a vždy som mal do činenia s ľuďmi. Ako dieťa som chodil s mamou (nevedela po slovensky) do reformovaného kostola, lebo mali aj maďarské bohoslužby. Neskôr do Evanjelického kostola a. v., kde som bol aj konfirmovaný. V Košiciach nebol zbor Cirkvi bratskej, tak som neskôr chodil do zhromaždenia Bratskej jednoty baptistov a do Prešova na mesačné slávnostné bohoslužby.

No a po skončení vysokej školy som sa oženil do Levíc a kruh sa uzatvoril, minimálne teda na ďalších 18 rokov. V cirkvi som sa zapájal do práce veľmi podobne, od malých úloh v mládeži, cez staršovstvá, a členstvo v Rade až po tajomníka.

... a keď sme už pri rodine – povedz niečo aj o potomkoch.

Oženil som sa veľmi dobre a moja manželka je tiež z presídlencov z Nyíregyházy. Čiže sme veľmi nevybočili z predpokladateľného rámca. Narodili sa nám štyri deti, najprv akosi to nešlo, ale potom Julka zvládla 3 deti za tri roky. Deti a rodina sú dominantnou súčasťou nášho života, najmä zásluhou Julky, mojej manželky, ktorá vždy bola a je motorom a glejom rodinnej súdržnosti, pohody a diania. Musím sa priznať, že najmä keď deti boli malé, tak musela všetko zvládať sama. Stále som bol kdesi preč, raz zo zamestnania, cez víkendy zase z cirkvi...

Prejdime z pracovnej a rodinnej sféry do oblasti cirkevného života. Prešiel si vo svojom živote viacero zborov, zakotvil si v BA. Takže poznáš CB a jej život. Čo ťa viedlo k tomu, že si sa rozhodol kandidovať do tejto funkcie?

Začínal som v zmiešanom zbore, kde sme mali veľmi dobrú mládež, ani nám neprišlo, že niekto je od baptistov a iný z Cirkvi bratskej. Bolo to v čase, keď som chodil na vysokú školu. Ale vtedy už som sa poznal so svojou budúcou manželkou a tá bola v Leviciach. Takže, keď sa dalo, som utekal do Levíc, na motorke, stopom a všelijako. Tak som mal možnosť porovnávať a absorbovať rôzne prostredia zborov. Keď som skončil školu, presťahoval som sa do Levíc a začal som tam, kde som v Košiciach skončil, robil som v mládeži, pomáhal som Julke, ktorá učila besiedku, najmä s prípravou materiálov, prekladaním z nemčiny a tak.

Keď sa nám narodili deti a trochu odrástli, tak akosi prirodzene celá skupina mladých manželov s rovnakými deťmi a problémami sa dala dokopy a vznikli hodiny pre mladé rodiny. To už som dostal ako úlohu od staršovstva v Leviciach, aby som sa o túto skupinu staral. Boli to na jednej strane veľmi pekné a pestré stretnutia, na druhej strane mne samotnému to veľa dalo, lebo som sa musel poriadne pripravovať na danú tému. Vtedy som si vlastne aj pre seba samého prvýkrát sformuloval biblické pravidlá pre rodinu:

- Ploďte sa a množte sa (plodiť sa je príjemné aj zložité zároveň, no a množiť sa, znamená mať minimálne 3 deti, dve za seba a partnera a to tretie je až to množenie sa...)
- Opustí muž svojho otca a svoju matku a bude tvoriť so svojou ženou jedno telo (nie je možné vytvoriť novú rodinu, bez odtrhnutia sa od svojich rodičov. Sú to spojivá finančné, psychické, citové...)

Potom prišla stavba modlitebne v Leviciach a ani neviem ako som sa stal vedúcim stavebného odboru. Stavebnú časť viedol Ondrej Lupták, ➤

ale ľudia zostali mne. Bola to ďalšia vysoká škola a som vďačný Levickému zboru a Pánu Bohu, že som ju mohol navštevovať tam, medzi ľuďmi, ktorí mi boli blízki, ktorým som rozumel, a predstavte si, ktorí ma poslúchali...

V tom čase som už bol členom staršovstva v Leviciach a postupne som sa naučil veľa aj o zborových štruktúrach, o mocenských bojoch veriacich bratov a sestier, o rodinných klanoch v rámci zboru, kde vládli pravidlá a predpisy, ktoré boli veľakrát silnejšie ako samotné spoločenstvo unieslo. Na druhej strane som spoznával nesmiernu lásku a ochotu pomôcť, keď ten druhý má problém, bola to veľká rodina so všetkými plusmi aj mínusmi. Bolo mi tam dobre, strávil som tam 18 rokov, časť svojho života, neľutujem.

Odchod do Bratislavy bol generovaný mojím zamestnaním, volal ma bývalý môj šéf. Bolo tesne pred revolúciou, veľa sme s Julkou zvažovali a modlili sa. Marcel a Erik sa dobre učili, a ja som chcel, aby šli na vysokú školu, takže to nakoniec rozhodlo.

Keď som bol na odchode, Levičania ma odhovárali, nech nejdem, *„tu si predsa niekto, v Bratislave budeš jeden z davu...“*

V Bratislave som sa ani nenadýchol a prišla revolúcia. Igor André ma prizval do projektu Betánia, o rok som bol zvolený do staršovstva a kolotoč sa krútil...

Projekt Betánia bol ďalšou školou v mojom duchovnom vývoji a som vďačný, že som sa stretol s ľuďmi, na ktorých nikdy nezabudnem.

Do Rady ma nominovali za bratislavský zbor a na prvý raz to prešlo. V Rade som pracoval ako člen 4 volebné obdobia, teda 16 rokov, kým prišla otázka či prijať kandidátku na tajomníka. Malo to viacero dôvodov. Počas práce v Betánii som sa zoznámil s našou sesterskou cirkvou v Nemecku a jej štruktúrami. Mal som veľmi dobré vzťahy s veriacimi v Maďarsku, najmä z baptistických kruhov. Moje civilné zamestnanie za posledných 25 rokov bolo vždy o manažmente, bol som 13 rokov riaditeľom firmy, kde som riadil 100 až 300 ľudí.

Osvojil som si Kalvínov teologický pohľad na svet, z ktorého vyplýva, že všetko patrí Bohu, aj dobré aj zlé. Svoje civilné zamestnanie som považoval vždy za súčasť svojej služby Bohu. Tak som si povedal, že ak ma Pán Boh povodil po všelijakých zboroch, všelijakých funkciách, kde som veľa získal, tak asi toto by bola parketa, kde by som trochu z toho mohol vrátiť.

Som presvedčený, že Cirkev je božím telom, je to organizmus, ale aj organizácia. A Boh je Bohom poriadku, verím, že môžem pri budovaní jeho tela prispieť svojimi hrivnami. Nuž preto.

Po svojom zvolení pred jeden a pol rokom si považoval za (citujem) „predčasné, aby som vydával nejaké signály, o ktorých ani sám nie som presvedčený, či sú tie, ktoré by som mal generovať. Považujem rok (do nástupu do funkcie) za čas hľadania a hľadania sa ...“ Už si v tom naplno a je čas vyslať do radov cirkvi signál nového tajomníka... alebo – našiel si počas toho roka, čo si si zaumienil hľadať?

Naozaj je ťažké na toto odpovedať. Nosím v hlave a srdci viacero vecí, ktoré by som chcel, ak bude cirkev pozitívne reagovať, predložiť, prerokovať a legalizovať.

Ako iste vieme všetci, aj naša cirkev sa začína realizovať nielen „kázaným slovom“ z kazateľní našich zhromaždení, ale aj „vyučovaným slovom“ v cirkevných školách, a „treťou míľou“ v diakonických aktivitách. Dokonca v mediálnom tlaku informácií kazateľňa ako keby sa stávala menej efektívnou, alebo atraktívnou.

Pre realizáciu týchto aktivít som pripravený a ochotný vynaložiť veľa úsilia, aby naše cirkevné štruktúry sa vedeli identifikovať s týmito novými kanálmi, ktorými môže evanjelium prúdiť. Zapadá to do Kalvínovho modelu...

Veľmi rád by som prispel k tomu, aby sme spoločne vedeli zaradiť do nášho rebríčku hodnôt dobrovoľníctvo, ktoré pod tlakom podnikateľského a ekonomického prostredia ustúpilo. Každý môže čosi urobiť a naša cirkev, ak má prispôsobiť svoje vyžarovanie podmienkam doby, potrebuje aj príspevok, lekára, technika, IT-špecialistu, prekladateľa... jednoducho všetky povolania. V Rade sa pokúšame rozdeliť si úlohy. Niečo sa darí, niečo menej. Je dobré, že vznikajú odbory pri Rade. Finančný, hudobný, internetový, misijný... Týmto platformám by som rád otvoril nové možnosti v našej cirkevnej štruktúre.

Najhoršie je, keď počúvam, ako o niektorom projekte, či oblasti práce nášho „božieho tela“ sa milí bratia či sestry rozprávajú v tretej osobe množného čísla: „ oni to tam robia dobre tí bratia...“ Prečo nie v prvej osobe množného čísla???

Isteže, je veľa toho, čo mám na srdci, ale možno nateraz toľko.

***Pripomeniem aj anketovú otázku spred roka:* Čo je podľa teba najväčšia výzva pre novozvolenú Radu CB a čo spravíš pre jej realizáciu?**

Jedna z veľkých výziev pre nás je, že sme konfrontovaní akosi „za pochodu“ aj s procesmi, ktoré priniesla k nám integrácia do Európy. Znie to trošku preexponovane, ale skutočne je potrebné aj na úrovni cirkvi a jej výkonného orgánu komunikovať našu prítomnosť, naše obavy, naše radosti a našu solidaritu.

Vzťahy a väzby s našimi sesterskými organizáciami v zahraničí sa dejú na základe osobných kontaktov a vzťahov. V každej oblasti sú možnosti dané, ale akosi ich nestíhame ani len sledovať, nie sa ich zúčastniť, ovplyvniť.

Najbližšie k nám stoja naši bratia v Čechách. Vír udalostí, ekonomika, politika, a čo ja viem čo všetko, nás postupne odtláča od seba. Chcem a budem vyhľadávať kontakty a možnosti sa s nimi stretávať a zdieľať. Najväčšou výzvou pre mňa osobne je usporiadať schematizmus a štruktúru cirkvi tak, aby bola efektívna a akcieschopná. To súvisí aj s funkciou tajomníka a funkciou vedúceho kancelárie ústredia. Moja vízia je tá, že vedúci kancelárie ústredia by mal byť mladý veriaci človek, ktorý by bol „úradníkom“ s určitou prokúrou,

ktorú mu cirkev a Rada zverí a kontroluje. Mal by byť slušne zaplatený, na úrovni stredného manažmentu firemného prostredia. Jeho zotrvanie v zamestnaní by malo byť limitované iba jeho výkonnosťou, spoľahlivosťou a srdcom, ktoré hľadá Božiu vôľu.

Tajomník by potom mohla byť volená, ak chcete, rotujúca funkcia, ktorá nie je formálna, má svoju váhu a vážnosť, ale na ktorej výkon nie sú naviazané praktické veci „organizácie". Tak toto je výzva pre mňa a pre moju cirkev, ktorej realizáciu považujem za rozhodujúcu pre imaginárnu polovicu božieho tela ktorú voláme „organizácia".

Položím ti tú istú otázku ako predsedovi RCB J. Henželovi: Keď porovnáš svoje poznanie CB s tým, čo v priebehu roka a pol prebehlo v Dialógu, je to o tej istej cirkvi, alebo vidíš rozdiely? Ak áno – v čom?

Myslím, že v horizonte roka a pol nie je veľmi múdre hodnotiť, ani len čiastkové výsledky. Na druhej strane Dialóg je super platforma, ktorá sa dobre podpísala pod niektoré témy, o ktoré by bolo bez pričinenia časopisu naše cirkevné spoločenstvo ochudobnené. Je to aj o tom, že sa musíme naučiť hovoriť aj o veciach, do ktorých sa nám nie veľmi chce púšťať. Ja budem veľmi rád, keď sa naučíme trošku viacej „čítať" toho druhého aj medzi riadkami. A keď neodložíme tému tak, ako zahadzujeme bulvár, ale ak sa ma to dotklo, tak zareagujem. Je to priestor pre tvorbu duchovnej nadhodnoty. Hmmm... to som dobre zadefinoval, nie?

Myslíš si, že zakladanie nových, drobných či menších zborov je pre cirkev dobrá a predovšetkým dlhodobo udržateľná cesta a ako hodnotíš postavenie Rady v cirkvi a vzťahy Rada – zbor?

K zakladaniu malých zborov nemám vyhranený názor, teda ho vynechám, ak sa neurazíš. Ale vzťah Rada – zbory je zaujímavá téma. Bolo by dobré spraviť aj anketu na túto tému, lebo samotná problematika je generovaná podstatou nášho historického pozadia. Sme biskupsko-kongregačný mix, máme určitý problém definovať a prijať vlastnú identitu a máme veľmi blízko k pokrytectvu, v tom zmysle, že keď sa nám hodí sme (alebo chceme byť) kongregacionálni, resp. biskupskí.

Dilema Rady a zboru v jednej pragmatickej rovine je napríklad takáto: kazateľ, či pracovník na lokálnom zbore je právne zamestnancom cirkvi, ktorej výkonným orgánom je Rada. Na druhej strane, jeho každodenná práca je na teritóriu miestneho zboru, ktorý má právnu subjektivitu a kde sa spovedá staršovstvu a členskému zhromaždeniu. Taká jednoduchá otázka: aký nástroj riadenia má Rada možnosť použiť a či vôbec má čosi riadiť ? Ale pri komunikácii so štátnou správou, alebo iným orgánom vonkajšej moci, sa aj zbory aj kazatelia napokon vždy schovajú pod „strechu" cirkvi.

Veľmi podobná je situácia s účelovými zariadeniami, kde sú právne a účelové väzby v rovnakej antagonizme.

Predpokladom na fungovanie cirkvi ako jednotného spoločenstva je dobrá komunikácia, medzi jej orgánmi i jednotlivými zložkami, teda zbormi. Ty sám sa angažuješ v elektronickej komunikácii (Facebook). Sú tu nejaké rezervy alebo niečo, na čo cirkev nezareagovala a uniká jej čosi pomedzi prsty?

Dobrá komunikácia predchádza mnohým nedorozumeniam. Komunikácia viazne nielen v cirkvi, ale aj v spoločnosti.

Facebook je okrajová záležitosť z pohľadu toho o čom sa rozprávame. Ale patrí v zmysle Kalvínovho modelu do „paklíka". Moja iniciatíva na Facebooku vznikla z toho, že som videl, že veľa, najmä mladých ľudí sa tam objaví. Povedal som si, že jeden z možných zdrojov informácií o našich mladých by mohlo byť také okienku do Facebooku. Založil som si konto, nagazdoval som si celkom dosť priateľov a založil som jednu diskusiu s názvom **Cbface.** Teraz viem, zhruba, kto tam chodí, dajú sa tam rýchlo získať aj nejaké adresy, ale z pohľadu Cirkvi to aj končí. Aj keď slogan Facebooku je ten, že: Kto nie je na Facebooku, ten nie je! Iná parketa je Internet a webstránky.

Toto určite nie je priestor na to, aby sme sa tu s tým do hĺbky zaoberali, ale mohla by to byť jedna téma Dialógu. Dodám jedným dychom, že v novozvolenej Rade mi pripadla starosť o Internetový odbor, a tak v tom „šliapeme" celkom zaujímavo. V týchto dňoch sa testuje nová tvár webstránky našej cirkvi a bez účinnej pomoci a pripomienkovania to nepôjde. Kliknite na ***http://cb.sk/EE/pokus/*** a pripomienky posielajte nie mne, ale webmajstrovi stránky Jankovi Máhrikovi.

Vráťme na sa záver tam, kde sme začali: od tvojich názorov k tebe. Keď som rozmýšľal nad tým, čo sa ťa pýtať, dosť som zvažoval formulácie otázok, lebo viem, že máš „briskné" odpovede, s jemným sarkastickým odtieňom... Si sarkastický?

Nepovedal by som, že sarkastický, ale nedávam si servítku na ústa a pomerne často sa stáva, že si viacerí myslia, že som arogantný a namyslený, že sa rád hádam, a tak. Vyplýva to z mojej povahy, som cholerik, veľmi ťažko sa mi mlčí.

Vyber na záver motto pre CB do najbližšej budúcnosti, tak ako sa vyberajú novoročné veršíky.

Na facebooku mám napísané: ...never say never, and never give up... (NIKDY NEHOVOR NIKDY A NIKDY SA NEVZDÁVAJ...) ◘

DÁVID A BETSEBA, ALEBO ZAKÁZANÁ KÁZEŇ

DANIEL PASTIRČÁK

„Ta take še u nas kazac nemože, brat kazateľ!" Matka zboru, ako ju tu všetci nazývali, ma prebodávala láskyplným pohľadom. Práve skončili bohoslužby. Kázal som o Dávidovom cudzoložstve.

„Veď je to v Biblii." Namietal som.

„Medzi svatým ludom božim naj še také ani nespomína, Danko."

Bola by to iba zábavná epizóda, keby nebola tak typická pre kresťanov nášho typu. Svet je pre nás jasný. Ľudia sú buď bieli, alebo čierni. My v bielych rúchach, a oni, všetci ostatní (ateisti, komunisti, kalvíni, luteráni, katolíci), dav v čiernych rúchach zatratencov. Oni hrešia ťažkými hriechmi, my nie. Občas, samozrejme zhrešíme, no hrešíme iba zľahka. Smilstvo?! O takom nech sa medzi nami ani nehovorí. Aké by to bolo krásne, keby to bola pravda. Keď som bol na štúdiách v Anglicku, navštívil ma istý misionár. Pracoval pre Billyho Grahama. Jeho úlohou bolo pomáhať *obráteným* k *učeníctvu*. Bol to človek viery, muž Biblie. A práve on mi pripravil životný šok. Počas tých dní mi celkom otvorene dvoril. Večer sa dobíjal za mnou do sprchy. Tú noc som nezažmúril oka. Ukázalo sa, že tento vzorný kresťan, otec usporiadanej rodiny, celé roky pohlavne zneužíval chlapcov, ktorým sa duchovne venoval. Mohli by sme to odbiť ako ojedinelú výnimku. Žiaľ, až taká ojedinelá nie je. Sexuálne či korupčné škandály evanjelikálnych vodcov sa v realite vyskytujú omnoho častejšie, ako by sme si priali. Občas teda treba kázať aj o Dávidovom cudzoložstve.

PREDOHRA

Ako sa ti to mohlo stať, Dávid? V čom hľadať predpoklady tvojho pádu? Vidím ťa ako vstávaš zo svojho lôžka. Trochu malátny vstupuješ na terasu svojho paláca. Tvár ti hladí podvečerný vánok. Na pleciach cítiš dobrotivú ťarchu Božieho vyvolenia: úspešný muž na vrchole moci.

Časy, keď si sa musel skrývať v samote divočiny, pominuli. Kedysi si bojoval, lebo si musel. Hájil si spravodlivosť, zastával sa utláčaných. Vtedy si sa odvážne staval do čela. Nikdy si soka nenapadol od chrbta, veľkoryso si sa vzdával každej výhody. Prítomnosť Neviditeľného si si cenil viac ako víťazstvo. Dnes je všetko inak. Do vojny tiahnu tvoji vojvodcovia. Nebojujú, aby bránili spravodlivosť, v tvojom mene vedú dobývačné vojny, rozširujú teritórium kráľovstva. A ty? V ústraní svojho paláca čakáš, kým vojská rozboria brány mesta. Potom pricválaš a slávnostne prevezmeš korunu zosadeného kráľa.

Úlohy mladosti skončili. O čom je tvoj život teraz, keď boli boje prvej polovice života vybojované a ciele zavŕšené. Stojíš na terase svojho paláca obklopený omamnou prázdnotou svojho víťazstva. Si mužom tesne za vrcholom. Z údolia druhej polovice života na teba siahajú tiene smrti. Muži v strednom veku občas podľahnú ilúzii, že pred nevyhnutnosťou starnutia môžu uniknúť do lona mladej ženy.

Tu kdesi to začalo. V čase, keď králi vychádzali do boja, ty si zostal doma. No človek potrebuje žiť pre realitu, ktorá ho prevyšuje. Keby si bol hľadal svoju cestu, keby si bol sníval nové Božie sny, bol by si sa azda vyhol tej neurčitej chvíli na večernej terase. Prestal si žiť pre Dobro, ktoré ťa presahuje, preto ti zostal iba jediný záujem – urobiť dobre sám sebe?

Tak si tam stál, plný energie, bez cesty, bez cieľa. Do kúpeľa v záhrade pod terasou zostupovala mladá žena. Vyzliekla si šaty. V šikmých lúčoch podvečera si uzrel jej krásu. Bol si zaskočený. Je krása zlá? Je nahota hriešna? Kto je zodpovedný za pokušenie, ktorému si bol vystavený? Kto ju stvoril takú krásnu a nezabránil tomu, aby si ju uvidel?

V dnešnom svete sa nahota stala banalitou. Obrazy ženského tela sa nám natískajú zo všetkých strán. Zákony tomuto zneužívaniu nebránia. Cirkevný otec Tertulian požadoval, aby sa ženy zahaľovali od hlavy po päty. Ich krása vraj podnecuje hriech. Domnieval sa, že ak zakryjeme ženskú krásu, odstránime zlú žiadosť zo srdca muža. Moslimovia si to myslia dodnes. Riešením je podľa nich žena bez tváre a bez tela. Hriechom však nie je krása, hriechom nie je ani zrak, ktorým tu krásu vidíme, hriechom je zlá žiadosť v okamihu, keď jej povieme svoje áno. *„Kto by pozrel na cudziu ženu s úmyslom požiadať ju, už s ňou zosmilnil vo svojom srdci."*

HRIECH

Keď si volal sluhu, možno si ešte nevedel, čo robíš. Poveril si ho malou úlohou. Odišiel o tej žene zistiť, čo sa dalo. Kráľ by predsa mal byť informovaný. Urobil si prvý krok na osudnej ceste. Vec bola priaznivejšia, než si čakal: muž je na vojne, žena je voľná. Nič nebráni malej nočnej audiencii. Od tej chvíle udalosti nadobudli prudký spád. Stalo sa, čo sa stalo. Predpokladal si, že vec zostane utajená. Ako ľahko podliehame ilúzii, že jednotlivý čin je možné izolovať zo životného príbehu. Ukryť ho v zabudnutí. No ukrytý hriech sa rozmnožuje. Jednotlivé činy sú votkané do siete príčin a následkov. Následkom musíme čestne čeliť, nemôžeme ich vymazať.

Poslala ti správu. Rozmarná noc v nej zanechala stopu. Nechcený človieček klope na bránu jej života. Čo urobíš? Si kráľ, máš právomoc najvyššieho sudcu. Poslúchneš zákon? *Kto sa dopustí cudzoložstva s vydatou ženou, musí zomrieť – cudzoložník i cudzoložnica.* Poženieš ju pred kata, alebo s ňou na smrť pošleš i sám seba? Mohol by si sa priznať, udeliť a prijať milosť. Zachrániť ju aj seba, pomôcť jej obnoviť narušené manželstvo. Alebo ju ako pohanský monarcha jednoducho zaradiť do svojho háremu. I to by bolo lepšie, než zatĺkanie, pre ktoré si sa rozhodol. Prečo si si zo všetkých možností zvolil tú najhoršiu? Našepkala ti to tvoja zbožnosť? Ako by si mohol dopustiť, aby si pohania otierali jazyk o Božieho kráľa a jeho slabosť urobili námetom hanlivých riekaniek?

VRAŽDA

Videl si ho oknom zámku. Prichádzal pomaly. Bol vyčerpaný cestou, šaty mal zaprášené. Sluhovia ho uviedli do paláca, tak ako si im to bol nariadil. Prejavoval si mu pocty nie celkom primerané postaveniu obyčajného pešiaka. Čosi ťa na ňom od začiatku znepokojovalo. Výzor mal síce drsný, no v očiach mu žiarila nevinnosť dieťaťa. Spočiatku ťa mýlilo, ako bezhranične verí každému tvojmu slovu. Postupoval si však, ako si si bol predsavzal. Dobré jedlo, smiech a hlavne víno. Sluha pochopil; neprestával nalievať. Postupne sa uvoľnil, smial sa hrubým smiechom vojaka. Pil. Pohár na stole ani na chvíľu nezostal prázdny. Vyprevadil si ho až po polnoci. Odtackal sa do tmy. Ráno ho však sluhovia našli spať pred bránami paláca. Ako by vraj mohol. Druhovia spia na bojovom poli a on by sa tešil so ženou? Pozrel na teba tým detinským pohľadom. Mal si pocit, že tými belasými zrenicami sa na teba díva sám Jahve. Večer si pokus zopakoval. Márne. Jeho poctivosť bola silnejšia než víno, mocnejšia než tvoje intrigy. Ňou si ten chudák podpísal ortieľ smrti.

Nechcelo sa ti písať ten list. Všetky možnosti však boli vyčerpané. Nebolo treba veľa slov, Joáb pochopí a vykoná. Občas je nebezpečné mať priateľa ochotného na všetko. Keby si bol videl, ako sa ti za posledné dni zmenila tvár, keby si videl svoj výraz, keď si písal; ako si si oblizoval vyschnuté prery, ako čudne si sa usmieval, bol by si sa zľakol.

Joáb šikovne splnil nevďačnú úlohu; prostoduchý vojačik umrel pod hradbami mesta. V jeho mŕtvej tvári by si našiel výraz krajného prekvapenia. Veď ako by mohol pochopiť, že v osudnej chvíli ho všetci opustili. Nechcený svedok bol teda odstránený a Betšeba sa stala kráľovnou.➤

Foto: BOHUSLAV ČÍČEL

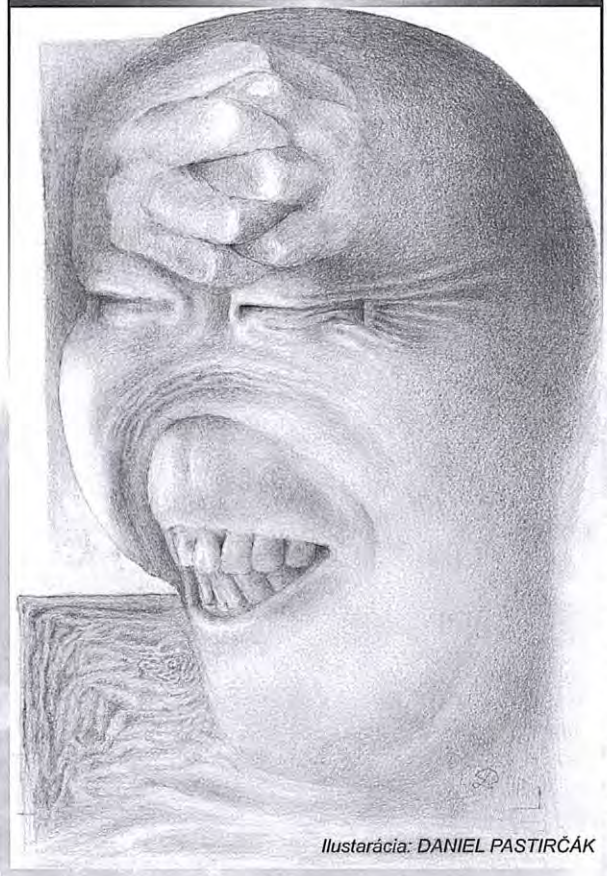

Ilustrácia: DANIEL PASTIRČÁK

DNO

Ležal si na dlažbe svojho paláca. Na krajine spočívalo čierne rúcho noci. Noc tvojho srdca bola však černejšia než vonkajšia tma. Do ticha spiaceho kráľovstva si šepkal svoju modlitbu. Netušil si, že ju o tisícročia neskôr budú po tebe opakovať ústa miliónov v pôstnej liturgii pokánia – miserere:

Bože, zmiluj sa nado mnou podľa svojho milosrdenstva. Zakry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny! Stvor mi čisté srdce, Bože, a obnov vo mne priameho ducha!

Ležal si na mrazivom mramore, ruky v tvare kríža, ako ten, čo sa zrútil na dno a neprežil svoj pád. Nátan už odišiel. Prišiel neohlásený. Nechal si sa nachytať. Prečo si vybuchol? Veď čo také sa stalo? Bežný prípad lakomstva: boháč vzal chudobnému jedinú ovečku, aby nemusel dať hosťovi ovcu zo svojich stád. Čo ťa tak rozčúlilo? Rozsudok predsa treba formulovať s chladnou hlavou. Ale ty? Akoby do teba vošiel blesk. Prudko si sa vztýčil, vášnivo gestikuloval. V okamihu si bol s rozsudkom hotový: taký človek je hoden smrti! Nepoznával si sa, srdce ti prudko búšilo a do tváre sa ti nahrnula krv. Pred vnútorným zrakom si videl tvár okradnutého muža. Obličaj toho chudáka. Mal oči detinské ako *on*. A cez ne akoby sa na teba díval sám Jahve. Chcel si svojou bigotnosťou prekryť skrytú vinu? Prísnym súdom si na tom boháčovi trestal vlastný zločin?

Keď sa ti Nátan zahľadel do očí a pomaly, s dôrazom na každé slovo, vyslovil tú vetu, rozumel si. Nahlas vyslovil, čo si vnútri už vopred vedel: ty si ten muž.

Je nepríjemné mať priateľa, ktorý ti bez okolkov povie pravdu. No občas je to to jediné, čo ťa môže zachrániť.

Prorok odišiel, nechal ťa napospas samote a tme. V tej tme si si zúfal nad sebou, pohŕdol si pozlátkom zbožnosti, na ktoré si býval tak pyšný. Ach, ako si sa vedel pred Bohom vystatovať. Predkladal si mu na obdiv nielen svoju lásku, ale i svoju nenávisť:

Kiež by si, Bože, zabil bezbožníka! Vzdiaľte sa odo mňa, krvilační muži! Tí sa na teba ľstivo odvolávajú a zneužívajú tvoje meno. Nenávidím ich, krajne ich nenávidím...

Teraz tu ležíš a nad tebou sa týči tieň zavražďeného. Kto je tým *bezbožníkom*? Kto tým *krvilačným mužom*? Kto tým chrapúňom, čo *zneužíva Božie meno*? Odpoveď poznáš. Vieš ju s neomylnou istotu: ja som ten muž! Býval si obeťou, teraz si páchateľ.

Takže tu si, nemôžeš sa už pred sebou ukryť: zavrhnutý vlastnou nenávisťou, odsúdený svojim náboženstvom zákona. Môže byť Božím kráľom smilník, vrah, morálny netvor, tyran, čo zneužíva svoju moc? Tak veľmi by si si prial, aby si radšej vôbec nikdy nebol, aby ťa Boh navždy vytrel zo svojej večnej pamäti. Tak veľmi by si chcel, aby ťa Boh znova stvoril z ničoho, čistého ako oko dieťaťa v prvý deň stvorenia.

Vidím ťa, ako tam ležíš nehybný, podobný tieňu Ukrižovaného. V tej strašnej chvíli bezodného zúfalstva si ho nachvíľu zahliadol – Boha ukrižovaného nad svetom. Dotkol sa ťa, ten ktorý miluje nepriateľov: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia." Tvoje ruky na chladnej dlažbe sa podobali krídlam vtáka, ktorý čaká na teplé prúdy, aby ho znovu zdvihli k stratenému nebu.

Tu končí zakázaný príbeh. Je to nepohodlný príbeh. Komplikuje totiž náš jednoduchý, čiernobiely svet. Ľudia sa nedelia na čiernych a bielych, sme v tom všetci spolu, čierni i bieli, všetci rovnako páchatelia i obete. „Ak by neexistovala Božia milosť," povedal mi raz spisovateľ Dušan Mitana, *„pre človeka ako som ja by nebolo nádeje."*

Blaise Pascal to povedal ešte o čosi presnejšie: *„Poznanie Boha bez poznania vlastnej biedy nás vedie k pýche. Poznanie vlastnej biedy bez poznania Boha nás vedie k zúfalstvu. Ak poznávame Krista, zostávame v strede. V ňom totiž poznávame Boha i vlastnú biedu."* ◘

Muži v strednom veku občas podľahnú ilúzii, že pred nevyhnutnosťou starnutia môžu uniknúť do lona mladej ženy.

SPOLOČNÉ MODLITBY V ZBORE

JÚLIUS STUPKA (Autor je kazateľom BJB vo Vavrišove)

Spoločné modlitby v zbore sú svojím spôsobom pre človeka náročnejšie, ako vypočuť si dobrú, inšpirujúcu kázeň. Pri počúvaní kázne podnet k aktivácii ducha dostávame zvonku, z kazateľne. Pri modlitbách sme zatvorili „dvere komôrky srdca", žiadna motivácia a inšpirácia zvonku nemusí prísť.

Modlitba sa musí zrodiť a vychádzať z nášho vnútra. *„Ale keď sa ty modlíš, vojdi do svojej komôrky a zavrúc svoje dvere modli sa svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti..."* (Mt 6, 6a) V komôrke srdca sa každý sám, so svojimi pocitmi, túžbami, aj mínusmi a prehrami, stretne s trikrát svätým Bohom. Sme presvietení zvnútra, odhalia sa všetky naše tienisté miesta. V spoločenstve zboru je to vzácny okamih pravdy o sebe, o nás a o našich najskrytejších úmysloch srdca. Názorne to vnímame u proroka Izaiáša:

V piatej kapitole prorok karhá a volá svoj národ k Hospodinovi. Hovorí: *„Beda tým, ktorí ťahajú neprávosť za lano márnosti... beda tým, ktorí hovoria zlému dobré... beda tým, ktorí sú múdri vo svojich vlastných očiach."* Ale následne, keď vo videní vstúpi do prítomnosti Hospodina a zažije jeho blízkosť, musí zavolať: *„Beda mne, lebo zahyniem, pretože som človek nečistých rtov a bývam uprostred ľudu nečistých rtov."*

Na modlitbe, pri rozhovore s Bohom, sa v skrytosti odohrá s našim srdcom veľa nových, objavných a dobrých vecí.

Je potrebné, aby sme sa v zbore učili zostávať na spoločných modlitbách a zotrvávali v nich, napriek rôznym rušivým vplyvom. S učeníkmi voláme: Pane, nauč nás modliť sa. To nie je, aby sme vedeli lepšie formulovať myšlienky, ale, aby sme vždy dôverovali a vstúpili do Božej prítomnosti. Možno v tej chvíli nevieme svoju modlitbu formulovať, ale ak sme bdelí, otvárame sa pred Bohom a darujeme mu svoje srdce. A potom, vo chvíľach odovzdania sa Pánovi, už nezostaneme sami: *„Duch svätý pomáha našim slabostiam, lebo to, čo by sme sa mali modliť, ako sa patrí, nevieme; ale sám Duch sa prihovára za nás nevysloviteľnými vzdychaniami."* (R 8, 26)

> Nie, aby sme vedeli lepšie formulovať myšlienky, ale, aby sme vždy dôverovali a vstúpili do Božej prítomnosti.

Stáva sa nám, a nie zriedkavo, že nás prežitý čas spoločných modlitieb nenaplňa. Pán Boh pre spoločné modlitby pripravil väčšie požehnanie ako sme schopní prijať. Neprijímame, hádam, aj preto, lebo sa k spoločným modlitbám staviame pasívne. Do svojho povedomia nevieme dostať, že sú to modlitby všetkých prítomných, nielen tých, čo sa modlia nahlas.

Prichádzať do zboru na dobrú kázeň je málo. Takýto záujem často skončí len príjemným zážitkom konzumenta. Ale keď sa modlíme v spoločenstve zboru, vkladáme sa do procesu a diania modlitieb, zostávame bdelými, v smelej dôvere pristupujeme ku trónu milosti a spoločne otvárame svoje srdcia pred Hospodinom.

Modlitby v zbore sú príležitosťou, aby sme sa ako spoločenstvo poddávali Duchu svätému a aby sme zažili požehnanie zhody, napriek tomu, že každý z nás je iný. (*A zase vám hovorím, že keď sa dvaja z vás zhodnú na zemi...* Mt 18, 19). Keď v modlitbách spoločne otvoríme svoje srdcia a darujeme ich Pánovi, prežijeme, ako nás Boh jedného i druhého a spoločne všetkých, prijíma. Pôsobí medzi nami Božia moc prijatia a my už nemôžeme inak, ako prijímať sa navzájom. Modlitby zboru sú jedinečnou príležitosťou prijatia a totálneho vzájomného odpustenia. *„Keď stojíte na modlitbách, odpúšťajte, ak máte niečo proti niekomu, aby aj váš Otec, ktorý je v nebesiach, vám odpustil vaše poklesky.* (Mk 11, 25)

Modlitebné spoločenstvo, ktoré ako zbor vytvoríme pol hodinu – hodinu pred bohoslužbami, je v týždni neopakovateľným a nenahraditeľným časom pre život zborového spoločenstva. Núti nás to, aby sme spoločne vchádzali do Božej prítomnosti a uisťovali sa o Božom prijatí, ale aj o moci Ducha svätého, ktorá sa prejaví vo vzájomnej zhode a v odpustení.

Nezastavme sa pri zaužívanom, naučenom spôsobe spoločných modlitieb a nenamýšľajme si, že už poznáme ich priebeh. Modlime sa vždycky, každá chvíľa modlitieb patrí aj nám. ◻

INTERRUPCIE A MY

Ilustračné foto ĽUBO BECHNÝ

Na stránkach nášho časopisu sme po prvý raz otvorili takúto citlivú a doteraz aj tabuizovanú tému.Rovnako po prvý raz sme prizvali do besedy odborníkov z mimocirkevného prostredia. Možno nám niekto bude vyčítať, že sme zvolili viac biologický a medicínsky prístup, než etický a teologický. Isteže, bol možný aj taký výber hostí, no bola by to debata v inej rovine, hoci pre veriacich možno trochu bližšej. No v prvom kole tejto témy sme za dôležité považovali ujasnenie pojmov a faktov, ktorými sa vo verejných diskusiách narába a manipuluje a s ktorými sa často stretávame a možno nám nie je celkom jasné, kde je pravda. Neviem, aké budú ohlasy našich čitateľov. Možno nás mnohí odsúdia, že otvárame témy, ktoré v našom prostredí otvárať netreba, lebo naše stanovisko je jasné - je ním Boží princíp ochrany života. Alebo by malo byť. Privítame vaše ohlasy, názory a pohľady na problematiku aj z iných hľadísk, ako ich predostierame dnes. Pri zrode Dialógu sme povedali, že nebudeme obchádzať témy, ktoré rezonujú v spoločnosti, lebo v tej spoločnosti žijeme a je povinnosťou kresťanov vynášať svoje názory aj za múry kostolov. Chceme spoznávať a vedieť využívať aj argumenty vedy. Aby sme boli nielen biblicky, ale pokiaľ je to možné, aj vedecky (aspoň populárnovedecky) vyzbrojení do diskusií a polemík s naším okolím.

Dopredu avizujeme, že v priebehu budúceho roka sa chceme venovať aj niektorým ďalším citlivým témam, lebo viaceré neobchádzajú ani naše kresťanské spoločenstvá. Ďalšou témou, ktorú pripravujeme do niektorého z jarných čísel Dialógu je: Antikoncepcia a my. *(BoP)*

Právo alebo zabitie

Besedu moderoval a fotil BOHUSLAV PIATKO

Po ohlásení témy tohto čísla som dostal viacero ohlasov a mailov s približne rovnakým obsahom: Načo treba otvárať takúto tému, keď nám je stanovisko jasné... Aj keď to nie je celkom slušné, predložil som vo forme otázky tento názor domácemu – zástupcovi Cirkvi bratskej.

I. André: Určite treba. Za posledných 20 rokov prichádza do nášho prostredia veľa ľudí zo sekulárneho prostredia, ktorí vôbec nevyrástli v kresťanskom prostredí a iba si vytvárajú kresťanský pohľad na život. Ďalší dôvod je, že my sami nemáme celkom sformulované a vyjasnené stanoviská k mnohým otázkam života, ktoré tu síce boli aj predtým, no neprenikli do nášho prostredia tak, ako dnes. Jednoducho ich priniesla táto doba. Rovnako treba priznať aj našu určitú liberalizáciu vlastných zásad. V istých stanoviskách a postojoch je katolícka cirkev ďaleko pred nami. To platí jednoznačne aj o interrupciách.

Výklad, alebo preklad slova interrupcia – umelé prerušenie tehotenstva – podľa mňa nepostihuje podstatu tohto aktu. Prerušiť možno iba niečo, čo zostane a možno v tom na prerušenom mieste pokračovať. Interrupcia je však definitívne ukončenie tehotenstva. Je to akt ukončenia stavu. Akého, o tom by sme mali hovoriť. Pán doktor, čo na to biológia?

V. Kováč: Hovoriť o prerušení v tomto zmysle je z hľadiska vedeckej terminológie nekorektné. Ja som sa k tejto téme rozhodol vyjadriť vtedy, keď som v médiách čítal a počúval, ako sa k biologickým otázkam spojeným s interrupciami vyjadrujú ľudia, ktorí tomu vôbec nerozumejú. Napísal som niekoľko článkov do SME, kde som sa napríklad dostal do ostrej polemiky s profesorom Kusým, pretože som napísal, že: „... *interrupcia je zámerné ukončenie života jedinca* Homo sapiens." Taká je ale biologická definícia tohto aktu.

M. Michalčík: Tento argument, vyplývajúci z biológie, používame aj my, pretože je to silný argument, o ktorý sa možno oprieť pri poukazovaní na pravú podstatu umelého potratu. Aj preto sme v roku 2007 v liste, ktorý sme adresovali NR SR, navrhovali zmeniť terminus technicus „umelé prerušenie tehotenstva" na „umelé ukončenie tehotenstva". Vo finálnej podobe zákona, ktorý parlament prijal v roku 2009 sa to však neocitlo. Ale to je už otázkou politiky.

V. Kováč: Napríklad v angličtine sa nehovorí o interrupcii, ale o aborcii (*abortio* = predčasné ukončenie gravidity, vyhnanie plodu).

Vy ste sa v knihe „ Pánom života je čas" venovali tomu, že v spoločenských a politických debatách sa spochybňuje schopnosť vedy určiť, kedy vzniká život. Keby ste stručne priblížili čitateľom vaše argumenty.

V. Kováč: Keď si všimnete terminológiu v tých debatách, a trvá to dodnes, hovorí sa o prerušení života, o ukončení života, o ochrane života pred narodením... hovorí sa o tom, kedy život začína, kedy končí a podobne. Musíme však byť presnejší, dokonca úplne presní. Predovšetkým musíme mať zadefinované, o čom sa vlastne rozprávame. A v tomto prípade sa jednoznačne rozprávame o živote ľudského jedinca. To je absolútne najdôležitejšie a mnohí to obchádzajú alebo zahmlievajú. Čo o tom hovorí biológia? – Dnešná biológia je založená na evolučnej teórii. Živá hmota sa na našej planéte vyvíja už veľmi dlhú dobu, má rozmanité podoby a človek je z tohto hľadiska iba jednou z foriem živej hmoty. Biológia ho zaradila do systému organizmov, nazvala ho *Homo sapiens*. Ak prijmeme takéto biologické východisko (a nemáme dôvod ho neprijať), potom sa na človeka vzťahujú rovnaké základné biologické zákonitosti ako na všetky ostatné organizmy. To po prvé.
Po druhé, človek je *unitárny* typ organizmu, čo znamená, že vieme, kde začína a kde končí naše telo. Nie pri všetkých organizmoch je to jasné. Sú organizmy tzv. *modulárne* (napr. koraly, trávy, mnohé stromy),

dohoda u nás 12. týždeň, teda začiatok organogenézy, ale inde je to inak. Nič z toho však nie je položené na vedeckých základoch, ale na spoločenskej dohode.

Pán Michalčík, vaše občianske združenie Fórum života je v povedomí ľudí známe z médií ako nekompromisný zástanca úplného zákazu interrupcií. A spoločnosť vás nevníma veľmi pozitívne. Aký je váš hlavný cieľ?

M. Michalčík: Tu len chcem upresniť, aby ste si našu činnosť nemýlili s činnosťou *CBR Europe* (www.cbreurope.sk), pretože podľa mňa nie sme vnímaní spoločnosťou jednoznačne negatívne (Fórum života nerobilo billboardovú kampaň v roku 2007). Práve preto, že preferujeme inú cestu ako CBR Europe. My sme jednou z organizácií *Hnutia za život*, ktoré tvoria všetci ľudia, čo sú za ochranu života. Naše združenie je veľmi nespokojné s tým, ako sa v našej spoločnosti manipuluje s takýmito životne dôležitými otázkami. Z neformálnej skupiny nespokojencov vzniklo v roku 2003 *Fórum života*.

Takže – konkrétne. Ako sa staviate k u nás platnej legislatíve?

M. Michalčík: Samozrejme, nie sme s ňou spokojní, lebo je diskriminačná, je proti človeku a je nesprávna. Hovoríme o potratovom zákone, aby to nevyznelo, že sme proti slovenskej legislatíve ako takej. Ak hovoríme o potratovom zákone a o praxi, ktorá sa tu udomácnila od roku 1956 (prvý zákon o potratoch), tak sme nespokojní s tým, že k umelému potratu legislatíva pristupuje ako k bežnej operácii, o ktorej bolo donedávna ženu potrebné menej informovať ako pri inej, bežnej operácii. Sme napríklad nespokojní s tým, že naša legislatíva diskriminuje v prenatálnom veku postihnuté deti, ktoré je možné zabiť pri podozrení z postihnutia.

Zástancovia interrupcií často používajú argument, že načo taká prísna legislatívna regulácia, keď potratovosť klesla za posledné 1-2 desaťročia o 80%. Váš názor?

Igor André: To, že klesol počet interrupcií je, podľa mojej mienky, následok používania antikoncepcie. Keby tej nebolo, potratovosť by neklesala. No téma ostáva, lebo ide o základnú morálnu otázku...

Pán Ježiš ponúka riešenie, to riešenie je ochrana života, no v rozhodnutí dáva človeku slobodu

M. Michalčík: Momentálne máme na Slovensku ročne približne 13 tisíc umelých potratov. Je to málo? Je to veľa? Samozrejme, ľuďom, ktorí nemajú problém s interrupciou sa zdá, že to je super. Ale to je 13 tisíc mŕtvych detí ročne!!! Pri veľkej živelnej pohrome je svet šokovaný, keď zahynie 13 000 ľudí. Takže pre mňa to vôbec nie je argument na spokojnosť. Pokiaľ ide o znižovanie potratovosti, sú rôzne názory demografov na to, čo ho spôsobilo. Nie je to iba zásluha antikoncepcie. Podľa mňa, najdôležitejším faktorom, prečo potratovosť klesá, je možnosť diskutovať a slobodne sa rozhodnúť. To za komunizmu nebolo možné. Takže – väčšia informovanosť o tom, čo to interrupcia vlastne je, väčšia snaha po hľadaní pravdivých informácií. V krajinách s vysokou úrovňou sexuálnej výchovy a preferovania hormonálnej antikoncepcie, ako je Veľká Británia, po počiatočnom poklese opäť počet interrupcií stúpa. Aj my žijeme v mediálnom masírovaní, že hormonálna antikoncepcia je stopercentná. Nie je.

I. André: Ďalší faktor, ktorý ja vnímam, je zmena sociálneho vnímania problému. Dnes nie je problém pre ženu, byť slobodnou matkou. Pred niekoľkými desaťročiami to malo za následok obrovskú sociálnu izoláciu, vyradenie sa z normatívov spoločnosti. Padli bariéry. Dnes sa už v niektorých krajinách rodí viac detí mimo manželstva, ako v rodine. Na Slovensku sa napríklad tretina detí rodí mimo manželstva.

M. Michalčík: Chcel by som ešte spomenúť, že potratov, ktoré sa vykonávajú v nemocniciach je skutočne menej, ale nikto neeviduje potraty spôsobené chemicky. Niektoré prípravky sú dokonca na trhu voľne prístupné. Takže my ani nevieme, koľko potratov je vykonaných v tom najranejšom štádiu.

Vráťme sa k tomu, čo ste nazvali „potratová legislatíva" a Občianske združenie Fórum života. Spýtam sa rovno: Ste za absolútny zákaz interrupcií? Myslím, že k tomu by ste sa potom mohli pridať aj vy – Igor André za našu cirkev a pán Kováč za vedu(?) a seba... ?

M. Michlačík: Ak prijmeme definíciu o začiatku života, ktorú tu predniesol pán Kováč, a o ktorú ako jedinú sa dá vedecky oprieť, tak potom, samozrejme, musíme prijať určitý záver: Každý zákon, ktorý umožňuje zabiť nevinné, nenarodené dieťa je nehumánny. Preto *Fórum života* zastáva názor, aby naša spoločnosť nevytvárala podmienky na vraždu. To znamená, aby taký spôsob umelých potratov, ako funguje u nás, nebol možný. Je jediný dôvod, keď je možné za istých podmienok uvažovať o interrupcii, a to je ohrozenie života ženy. Tam je naozaj veľmi ťažký etický moment – život dieťaťa, alebo život matky. Môže nastať situácia, keď neexistuje iné riešenie, len si vybrať jeden, alebo druhý život. Táto možnosť pre zasahujúceho lekára by mala byť legislatívne zachovaná.

I. André: Evanjelikáli interrupciu jednoznačne odmietajú, lebo je hriechom. Ja by som mal len malú poznámku, pretože naša cirkev nemá vytvorené nejaké zásadné oficiálne stanovisko k tejto otázke, žiaľ, tak

ako aj k mnohým iným etickým otázkam, ktoré hýbu spoločnosťou a nás neobchádzajú. Ale to je na inú debatu. Mne sa v tejto súvislosti páči stanovisko našej sesterskej cirkvi v Nemecku, ktorá v zjednodušenej podobe znie asi takto: Pán Ježiš nám ponúka určitý veľmi jasný postoj k životu. A my by sme mali jednak podľa neho žiť, ale ho aj ponúknuť iným ľuďom. A oni nech sa sami rozhodnú. My sme katolícka krajina, z toho je zrejmé, že zväčša katolíčky chodia aj na interrupcie, ale my chceme dať zákony pre všetkých, teda aj pre nekatolíkov. Neviem, či mi rozumiete – tlaky na legislatívne úplný zákaz sú zo strany katolíckej cirkvi, ktorej členovia ho najviac porušujú, ale platiť by mal pre všetkých. To sa mi zdá rozporuplné. Pán Ježiš dáva ľuďom slobodu. Ponúka riešenie, to riešenie je ochrana života, no v rozhodnutí dáva človeku slobodu. Našou povinnosťou je poukázať na to, čo je život, kedy vzniká život, poučiť ľudí o tom, informovať ich o Božích princípoch, viesť ich k tomu, aby pochopili, čo tento akt znamená, aby pochopili, čo je hriech a aké sú následky hriechu, ale ponechať ľuďom možnosť voľby. V tomto si myslím, že má mať cirkev jasné postoje, ale nemá si nárokovať na legislatívne donucovanie ľudí, ktorí inak zmýšľajú.

Len aby sa pri tomto postoji nepoplietlo, alebo nesplynulo a nezneužilo sa Kristovské videnie ochrany života a slobody v rozhodovaní s tým, čo hlásajú liberáli (pseudoliberáli) najrozličnejšieho typu, totiž, že rozhodnúť o interrupcii je výlučným právom ženy, tak to nie tak dávno tvrdila skupina politikov okolo pani Černej... a mnohí to tvrdia aj dnes. Lebo, vraj, len žena má právo rozhodnúť o svojom tele...

V. Kováč: To je ale hlboký omyl. Plod, embryo, zárodok ľudského jedinca NIE JE TELOM ŽENY ani jeho súčasťou. Zase tu pomôže pohľad biológie na živú hmotu. Živočíchy sa vyznačujú nielen obdivuhodnou rozmanitosťou svojej podoby, ale aj rozmanitosťou spôsobu rozmnožovania. Vezmime si napríklad ryby, ktoré nám poskytnú všetko, čo potrebujeme na vysvetlenie tohto problému. Sú ryby, samice ktorých kladú vajíčka mimo svojho tela a aj oplodnenie sa odohrá mimo ich tela. To je evolučne pôvodný spôsob rozmnožovania živočíchov a všetky živočíchy začínali takto.

Plod, embrio, zárodok ľudského jedinca NIE JE TELOM ŽENY

U iných rýb došlo v procese evolúcie k tomu, že oplodnené vajíčka zostávajú v tele matky až do vyliahnutia zárodkov. Sú dokonca aj prípady, že vajíčka berú do svojho tela samce. Posledným stupňom evolúcie rozmnožovania rýb je živorodosť – samice týchto rýb, napríklad známych gupiek – rodia vyvinuté mláďatá, podobne ako človek. Raný vývin potomstva týchto troch reprodukčných skupín teda prebieha v rôznom prostredí (mimo tela alebo v tele matky) a trvá rôzne dlho (do vyliahnutia zárodku alebo do narodenia mláďaťa), potomstvo sa však nikdy nestáva súčasťou tela matky, pretože pochádza z jej pohlavných, a nie telových buniek. Medzi pohlavnými a telovými bunkami živočíchov je pritom zásadný rozdiel, pričom oba typy buniek žijú svojím vlastným životom a už od ich vzniku počas raného vývinu vzniká medzi nimi významná bariéra. Dá sa povedať, že kým telové bunky predstavujú našu súčasnosť, pohlavné bunky sú našou budúcnosťou – nie však našou vlastnou budúcnosťou, ale budúcnosťou nášho potomstva, čiže budúcnosťou nových jedincov. Takže, ak evolúcia viedla k tomu, že pohlavná bunka ľudskej matky, sa potom, ako prijala spermiu, nevyvíja vo vonkajšom prostredí (napríklad ako rovnaká bunka vtákov, čiže vtáčie vajce), ale v tele matky, neznamená to, že sa stala jeho súčasťou. Inými slovami, žene skutočne nemožno upierať slobodu rozhodovania o vlastnom tele, v prípade zvažovania interrupcie však nerozhoduje o svojom tele, ale o niekom inom.

I. André: Myslím si, že toto je naozaj výstižné a – až by som povedal, krásne „zadefinované". Život je naozaj najväčší zázrak. A žena má prepožičané obdobie, výnimočnú príležitosť vznikajúci život doprevádzať od počatia po narodenie.

M. Michalčík: Ja by som ešte chcel zareagovať na niektoré tvrdenia, ktoré tu odzneli. Podľa mňa je naozaj zlým signálom pre Slovensko, ktoré je udajne katolíckou krajinou, že je stav taký ako je. Ide o to, či to, čo sa deklaruje v rôznych štatistických údajoch (teda, že sme katolícka krajina) je aj skutočnosťou. Podľa mňa je schizofrenická celá spoločnosť. Ja tu nezastupujem ani jedno cirkevné zoskupenie, ja zastupujem ľudí, ktorí majú jedno spoločné: vnímajú ľudský život ako niečo vzácne, ako niečo, s čím nemožno hazardovať. Pokiaľ ide o zákon: Ak chceme byť pravdiví a dôslední, našou víziou musí byť rešpektovanie ľudského života od počatia. Ale našou cestou nemusí byť zakázať interrupcie dnes. Práve preto, lebo je tu spomínaná schizofrénia v spoločnosti. Žijeme v demokracii a jediný zákonodarný orgán je tu parlament. Ale poslanci sú obrazom stavu spoločnosti, o ktorej zmenu by sme sa mali usilovať v prvom rade. Práve preto sme privítali poslednú novelu zákona, v ktorom je zakotvené zvýšenie kvality informovanosti žien pred potratom. To je čiastkový úspech. No naším dlhodobým cieľom je a musí byť totálny zákaz.

I. André: Súhlasím s tým, že táto novela je dobrá. Lebo niektoré ženy naozaj nevedia, čo je pravda pri interrupcii. Takže je dobré, že je tu čas na osvetu a informáciu. Neviem však, či úplný zákaz rieši celý ➤

problém. Ľudia si to vyriešia tak, že idú inde, do iných krajín, zvolia iné, často nebezpečné spôsoby a podobne. Íri interrupcie zakázali, ženy chodia do Holandska. Cieľom by, podľa mňa, malo byť, aby ľudia sami nechceli ísť na interrupcie. Zmena postojov. Nie iba zákaz. Prajeme si, aby ženy, ale aj muži, ako partneri, interrupcie odmietli. A jedná cesta je najprv byť príkladom, potom vysvetľovať a vychovávať.

M. Michalčík: Takže – keď bude väčšina ľudí za zákaz potratov na Slovensku, parlament to odsúhlasí, tak to podľa vás bude zle?

I. André: Bude potratová turistika a ilegálne potraty. Ale je otázne, či to je väčšinový názor...

Možno si treba uvedomiť, čo je väčšinový názor spoločnosti a parlamentná väčšina schopná presadiť zákon... ale to len na okraj...

M. Michalčík: Prečo sú potom zakázané vraždy?

I. André: To je úplne iná kategória.

M. Michalčík: Nie je. Keď sa spoločnosť rozhodne, že chce zakázať potraty, tak je to normálne rozhodnutie spoločnosti, parlamentu, demokratickej väčšiny, lebo spoločnosť sa rozhodla žiť takýmto spôsobom. Prečo by sa tak nemohla rozhodnúť? Prečo by sme nemohli mať víziu spoločnosti, ktorá rešpektuje ľudský život? Samozrejme, naďalej budú vraždy, bude prostitúcia, zákon nespraví spoločnosť dobrou, ale zákon vychováva... Prečo v Česku vládne názor, že ľudský život má byť chránený od tretieho mesiaca. No lebo tak hovorí ich zákon a ľudia si ho osvojili.

I. André: Nie som presvedčený, že zákon samotný vychováva.

M. Michalčík: Hovorili ste o cieli, ktorým by mala byť zmenená spoločnosť, odmietajúca potraty. Legislatívne zmeny však nie sú naším jediným cieľom. Nemyslíme si, že teraz je čas zakázať potraty. Lebo nie je väčšinová vôľa ani v parlamente a ani spoločnosť na to nie je pripravená. Ako som už hovoril, legislatívne snahy sú len časťou našej činnosti. My pôsobíme veľmi konkrétne, máme napríklad projekt poskytovania pomoci ženám, ktoré sa rozhodli, že nepôjdu na umelý potrat. Vďaka tomuto projektu sa nám už podarilo zachrániť 20 detí, dokonca jedna zo žien bola po znásilnení. Donosila dieťa s tým, že ho dá na adopciu. To je hrdinský čin. Za rovnako dôležité považujeme aj výchovu a osvetovú činnosť. Teda to, čo hovoríte vy. Cieľom by mala byť spoločnosť, ktorá sa tak bude stavať k žene, že ona ani nebude uvažovať o potrate.

Hovoríme o vízii akejsi uvedomelej a informovanej spoločnosti, o smerovaní k väčšine, ktorá by raz vytvorila prostredie ochraňujúce život, no v našom parlamente je skôr trend iný – ak som dobre zachytil, na pretrase je návrh novely zákona, ktorá by umožnila neplnoletým dievčatám absolvovať potrat bez toho, aby boli informovaní, alebo s tým súhlasili rodičia.

M. Michalčík: Je to, žiaľ, tak. No treba povedať, že jediný, kto chce v tomto prípade liberalizovať súčasný zákon je ministerstvo zdravotníctva. Ministerstvo pripravilo novelu, ktorou chcú znížiť kvalitu informovania a je tam aj návrh na zrušenie rodičovskej ochrany s tým, že dievča, vlastne ešte dieťa, by malo mať právo samo sa rozhodnúť. Podľa mojich informácií, ale viacerí poslanci z viacerých strán sa vyslovili proti tomuto návrhu.

Myslím si, že sme hľadisko bilogicko-medicínsko-ochranárske vyčerpali v tejto časti besedy už nepôjdeme ďalej, teda do problematiky teologickej a etickej, ktorých sme sa dotkli iba čiastočne. Verím, že následná diskusia sa zameria predovšetkým týmto smerom. Takže záverečné slovo:

V. Kováč: Ja sa chcem predovšetkým poďakovať, že ste ma pozvali do tejto besedy. A chcem ešte raz zdôrazniť: Problém interrupcií, resp. otázka, kedy sa začína život ľudského jedinca, nie je problém vedy. Interrupcie sú v prvom rade morálnym problémom a z toho sa odvíja právny problém. Veda v tom má jasno.

M. Michalčík: Možno sme sa menej venovali otázke, kto je človek. Mnohí, ktorí sú za potraty hovoria síce, že ľudský život začína počatím, ale nepovažujú ho za hodný ochrany. Preto by som chcel na záver povedať jedno: Je jedno, či je človek kresťan, neveriaci alebo mohamedán. Dôvod, prečo by sme mali chrániť život, aj nenarodený, je v tom, že je v ňom obrovské tajomstvo, ktoré nás presahuje. Kresťania si ho vykladajú svojím spôsobom, ale mnohí ochrancovia života sú neveriaci, ktorí cítia, že nemožno siahnuť na život druhého človeka, lebo ľudský život je a zostáva tajomstvom.

I. André: Ale čo je krásne, že Boh sa rozhodol prejsť sám týmto vývinom. Pán Ježiš prešiel touto cestou. A ak máme niekde v Biblii záznam o živote pred narodením, tak je to

záznam zo stretnutia Márie s Alžbetou. „*Keď Alžbeta počula Máriin pozdrav, pohlo sa dieťa v jej lone a Alžbetu naplnil Duch svätý i zvolala hlasno: Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvojho lona. Hľa, len čo mi v ušiach zaznel tvoj pozdrav, od radosti sa pohlo dieťa v mojom lone.*"

To je svedectvo Božie o živote nenarodeného plodu, ktorý spoznal v inom lone svojho ešte nenarodeného Pána. ◻

INTERRUPCIA – problém dvoch životov

Súčasný charakter a smerovanie rozpravy na danú tému v kresťanskom prostredí a zástoj evanjelikálneho pohľadu v nej ma vedú k zaujatiu postoja, ktorý nijako neskrýva snahu zdôstojniť postavenie ženy primerane jej všeobecnému podceneniu v prístupe k vzťahu žena – plod.

PAVOL BOMBA
(Autor je kazateľom CB vo Vranove nad Topľou.)

ROVNOCENNOSŤ ŽIVOTA PLODU A MATKY

Na základe Písma, ale aj prostredníctvom zdravého duchovného uvažovania môžeme dôjsť k presvedčeniu, že Boh má rovnaký plnohodnotný vzťah tak s narodeným človekom, ako aj s dieťaťom – plodom, hoci jeho komunikačná rovina zostáva pre nás tajomstvom. Na základe neho je plod človekom, ľudskou bytosťou, nielen biologickým zhlukom buniek, tkanivom. Ako taký zasluhuje kresťanskú úctu, ochranu a starostlivosť v zmysle platných Božích zásad. Daná požiadavka však naráža na problém jeho priameho spojenia so životom ženy – matky, čo by na biblickom podklade malo v kritických situáciách podnecovať rovnocenný prístup k obom. Namiesto toho sa však v tradičných cirkvách udomácnil postoj, kto z koho, ktorý má vo väčšine prípadov podobu uprednostňovania „nového" života pred životom ženy.

Možno pravým dôvodom tohoto uprednostňovania nie je až tak veľký záujem o samotné dieťa, ale skôr snaha kompenzovať týmto záujmom jeho „hriešne" počatie, ktoré oslabuje posvätnú symboliku matky a ktoré by mohlo komunikatívne *prostriedky* pohlavného spojenia zrovnocenit' s jeho reprodukčným *účelom*. Preto sa matke, inak predstaviteľke božských atribútov a požívateľke výraznej úcty, musí v súvislosti s tehotenstvom a jeho iritujúcou príčinou výnimočne a rozporuplne vziať popredná pozícia na úkor toho, bez koho by žena matkou nebola – dieťaťa. Kvôli tomuto rozporu vzťah plodu a ženy vo veci prednosti života postupne nadobudol v prístupe niektorých kruhov veriacich priam antagonistický charakter, ktorý vo vyhrotenej verzii robí zo ženy chiméru s najmenšími právami, no s maximálnou zodpovednosťou.

Vplyvu daného myslenia nie je celkom odolné ani naše cirkevné prostredie. Preto, keď uvažujeme o vklade evanjelikálneho prístupu k interrupcii, mal by spočívať predovšetkým v dôraze na rovnocennosť života plodu a matky. Z neho potom môžeme vychádzať pri ďalších predmetných úsudkoch a rozhodovaniach.

NEZÁKONÍCKA TRIEZVOSŤ V POSTOJOCH

Kresťanská múdrosť a rozumnosť by sa mala prejavovať tiež v citlivom rozlišovaní jednotlivých prípadov interrupcie, pretože nie všetky majú rovnaké pozadie a pohnútky. Raz to môže byť strach dievčaťa pred odhalením pomeru, inokedy úzkostlivá obava matky, či zvládne sociálnu situáciu, v ďalších prípadoch znásilnenie, zistenie vážneho poškodenia plodu alebo bezprostredné ohrozenie života ženy. Existuje niekoľko žien aj v našom cirkevnom prostredí, ktoré museli podstúpiť interrupciu z vážnych dôvodov. Za ich postoj k tomu, čím prešli, si zo strany cirkvi zaslúžia skôr ocenenie, než zaťažovanie svedomia. V danom kontexte, hádam, ani netreba pripomínať vážnosť chirurgického výkonu a psychické zaťaženie ženy s ním spojené. Sotva nájdeme normálnu ženu, ktorá by k interrupčnému zákroku na sebe pristupovala ako k odstráneniu bradavice.

Z uvedených dôvodov je pre kresťana nevhodné a dokonca ani nemožné fenomén interrupcie paušálne posudzovať v relácii hriech–nehriech. K tomu treba prirátať fakt, že každý stret s javmi daného druhu, na pôde cirkvi zvlášť, poznačuje snaha zvýšiť ich etickú pikantnosť a sklon k citovej manipulácii, čo takéto posudzovanie priam predurčuje. Neoddeliteľnou súčasťou zainteresovanosti, diskusií alebo riešení potom býva trvalý nedostatok konzistentného pohľadu do problematiky. Bezpochyby mnohí z nás chcú byť čo „najspravodlivejší" v prístupe k inkriminovaným otázkam, ale táto horlivosť sa nás zvykne držať dovtedy, kým sa nezačne týkať nás samých.

Na Božie prikázania, teda aj na prikázanie nezabiješ (plod) sa musíme pozerať ako na zásady vyžadujúce záväznú aplikáciu v špecifických situáciách, nie ako na paragrafy prahnúce po zákoníckom uplatnení (Ľ. Fazekáš). Preto aj náš pohľad na interrupciu by mal podliehať optike Ježišových zásad na vrchu a – aj napriek snahe pravdivo pomenúvať veci – opatrnosti, aby sa so slovami „vražda" a „právo" nezaobchádzalo frivolne.

ROZŠÍRENIE ZODPOVEDNOSTI

Postoje k interrupcii najviac ovplyvňuje mimoriadna skutočnosť fyzického spojenia plodu so ženou, čo mechanicky vedie ku kladeniu celej alebo najväčšej zodpovednosti za ňu na ženu. Z otca, priateľov, spoločnosti, cirkevných ľudí sa zrazu stávajú pomocníci, radcovia, moralisti, modlitebníci, ktorí svojimi zlými, pochybnými alebo aj dobrými úmyslami vytvárajú zo ženy exponovaný „objekt" viny. Všetka pozornosť sa sústreďuje na ňu ako na pravého usmrcovateľa, pričom ostatní zostávajú bokom v sebaospravedlnení a (obvykle nepriznanom) psychologickom zisku z nešťastia iného. Pre ženu býva dané postavenie často krutejším postihom, než samotná interrupcia. Ak nám naozaj ide o poctivý prístup k interrupcii, mali by sme na ňu vo všeobecnosti, na jej jednotlivé kauzy i samotné výkony vzťahovať všetkých zainteresovaných, všetky reálne okolnosti a faktory, a potom, ak je potrebné, ju vo svetle Božej múdrosti posúdiť čo najsúdržnejšie. ◻

JURAJ POTŮČEK

20. 6. 1923–16. 12. 2006

Pripravil JOZEF UHLÍK

Zamyslenie

(Uverejnené v časopise Cestou svetla)

Ešte krátku chvíľu a svet ma viac neuvidí,
ale vy ma uvidíte, lebo ja žijem, aj vy žiť budete. (J 14, 19)

U Pána Ježiša je najvýznamnejšie to, že žije. Človek sa stáva kresťanom iba vierou v živého Krista. Kresťan nestavia svoju vieru na historickom prorokovi, ktorý učil pravdu, uzdravoval a nakoniec hrdinsky zomrel, ale na tom, že Ježiš Kristus žije. Kresťan nasleduje živého Krista. Jeho učiteľ žije a učí svojich nasledovníkov aj dnes. Jeho myšlienky a rozhodnutia nie sú len pamiatkou, ale sú výzvou!

Bol som mŕtvy, ale hľa, som živý na veky vekov. (Zj 1, 18) Táto viera je ťažko pochopiteľnou silou pre tých, ktorí ju nepoznajú. Pre živého Krista znášali Jeho vyznávači tie najhoršie muky a prenasledovania. Filozof Platón je mŕtvy, sochár Michelangelo je mŕtvy, všetci politici z prvej polovice minulého storočia sú mŕtvi, ale Ježiš Kristus žije a kraľuje. On nie je len prvý, ale aj posledný. Ako prvý ide pred nami a ukazuje nám cestu k cieľu. Ako posledný sa stará o to, aby sme došli do nebeského kráľovstva. Nemusíme sa preto báť, či dosiahneme vytúžený cieľ. Pán so svojou mocou a láskou je zárukou, že cieľ dosiahneme. Ako prvý ide v každej ťažkosti pred nami, ako posledný zostáva s nami až do konca, kým nás neprevedie bránou večnosti. Náš Spasiteľ je živý a Jeho verní nasledovníci majú v Ňom život. Len znovuzrodený kresťan spojený vierou s Pánom Ježišom je živým kresťanom. Bez Pána je život len živorenie a zaostávanie. Spoločnosť potrebuje živých kresťanov a nie matrikových alebo formálnych veriacich. Živý veriaci sa môže oprieť o svojho Spasiteľa aj v ťažkých chvíľach života vierou so slovami: *„Viem, že môj Vykupiteľ žije"*. A vtedy akoby v ozvene počuje milý Pánov hlas: *„Hľa, ja som živý na veky vekov"* (Zj1,18). Áno, my sme od prirodzenosti porušení a potrebujeme živého Spasiteľa. Potrebujeme Najvyššieho kňaza, ktorý trvá na veky, aby sa za nás prihováral (Hb 7, 24–25). Len taká cirkev, zbor, rodina, kde má prvé miesto živý Kristus, rastie počtom i kvalitou jednotlivcov. Nie množstvo pasívnych poslucháčov, ale aktívne spojenie so živým Kristom môže oživiť a zachrániť. Žiaľ, naša doba je svedectvom o tom, že v cirkvách je málo skutočne živých, zapálených kresťanov ochotných obetovať samých seba. V 20. storočí veľa z toho, čo bolo kedysi živé, odumrelo. Dnešná cirkev neraz zápasí o prežitie, pretože mnohí kresťania sa neprejavujú ako živí kresťania. Živý kresťan je obetavým služobníkom Pána Ježiša Krista a blížnych. Znáša utrpenia a vie, že víťazstvo patrí verným, živým nasledovníkom. Nie formalistom a pokrytcom. Živí kresťania môžu vykonať viac ako zástupy, ktoré nevedie Ježiš Kristus, ale iba pozemskí vodcovia.

Živá cirkev sa buduje zo živých kameňov (1Pt 2, 5). Teda život, živý kresťan, živá cirkev, to nie sú len abstraktné pojmy, ale niečo, čo rastie, buduje sa a nakoniec bude skvostne žiariť v plnej sláve. Cirkev žije v súčasnosti na mnohých miestach v ponížení a v ústraní, ale živá cirkev raz vstane a bude žiariť s Ježišom Kristom, aby bola odovzdaná Otcovi (Ef 5, 27, 1 Kor 15, 28). Si živým údom živej cirkvi, ktorá má byť predstavená ako nevesta nebeskému ženíchovi? Bdej a modli sa, aby to tak bolo. ◘

Juraj Potůček, prenasledovaný a tvorivý

Juraj Potůček patrí k významným slovenským muzikológom a priekopníkom na poli slovenskej hudobnej bibliografie. Narodil sa v Bratislave, v evanjelickej rodine Juraja a Anny rod. Nemcovej. Jeho otec pochádzal z Brezovej pod Bradlom, z českej exulantskej rodiny. Rodičia boli členmi vnútromisijného spolku ev. cirkvi Modrý kríž (MK) a duchovný život a spiritualita tejto komunity významne ovplyvnili aj život Juraja Potúčka. V tomto spoločenstve prijal Pána Ježiša ako svojho Spasiteľa a Pána a stal sa jeho aktívnym členom. Po zrušení MK sa Juraj Potúček, tak ako mnohí iní, pripojil k zboru Jednoty českobratskej (JČB) v Bratislave. Po absolvovaní obchodnej akadémie pracoval ako účtovník. Ale táto práca ho nenaplňovala, túžil venovať sa hudbe. Preto už od roku 1954 pracoval ako knihovník na Ústave hudobnej vedy SAV. Popri zamestnaní v rokoch 1959–1964 vyštudoval odbor knihoveda na FF UK. Najskôr sám (1951–1966), neskôr so spolupracovníkmi viedol nedeľnú besiedku v bratislavskom zbore JČB. V roku 1958 sa oženil s Gizelou Chalúpkovou, s ktorou im Pán Boh daroval dve deti, Zuzanu a Daniela.

V roku 1974 ho začala sledovať ŠTB. Do zdôvodnenia rozpracovania dôstojník ŠTB uviedol: „*Do roku 1952 bol členom sekty Modrý kríž, ktorá bola zakázaná ako škodlivá, pretože jej členovia narúšali občianske spolužitie, rozširovali náboženskú literatúru a ideológiu a odvádzali pracujúcich od základných povinností občana socialistickej spoločnosti. V týchto dňoch boli k menovanému získané poznatky, že spracoval antológiu existujúcej náboženskej literatúry sekty MK, ktorú mieni rozmnožovať a rozširovať. (V období komunizmu nebolo možné súkromne rozmnožovať a vydávať akúkoľvek literatúru – pozn. J. U.). Je podozrenie, že sa táto sekta aktivizovala a pod rúškom povolenej cirkvi vykonáva svoju činnosť. Potúček má v nej funkciu kazateľa a snáď i organizátora činnosti. Tým sa stáva podozrivým z prípravy a pokusu trestnej činnosti podľa § 101 tr. zákona. Keď bolo potvrdené, že objekt (J. Potúček, pozn. J.U.) prikročil k rozmnožovaniu uvedeného diela na prístroji k tomu určenému v budove spoločenských vied SAV, boli mu vyhotovené výtlačky aj blany zabavené. Prípad bol prejednaný na vedení Potúčkovho pracoviska a bolo poukázané na jeho spoločenskú závadnosť. V dôsledku toho vedenie menovaného uvoľnilo zo zamestnania*“.

Po prepustení zo zamestnania v roku 1974 až do odchodu do dôchodku v roku 1983 Juraj Potúček pracoval ako vedúci hudobného archívu v Slovenskom hudobnom fonde. Jeho odborná činnosť bola veľmi bohatá. Počas svojho života vytvoril viac ako dvesto bibliografických a hudobnovedných prác. Diela *Súpis slovenských hudobnín a literatúry* o hudobníkoch a *Súpis slovenských hudobnoteoretických prác* sa zaraďujú k základným bibliografickým sumárom slovenskej muzikológie, prínosnou bola spolupráca na *Slovníku československých hudobných umelcov a inštitúcií* a na edícii *Dokumenty k dejinám slovenskej hudby.*

Jeho mimopracovný záujem sa sústredil na zmapovanie prebudeneckého hnutia na Slovensku, zvlášť jeho literárnej a hudobnej tvorby. Do tejto oblasti patria práce *Bibliografia literárnej tvorby Kristíny Royovej* (spolu s M. Slávkom), *Piesňová tvorba Márie a Kristíny Royovej*, *Prebudenecké hnutie na Slovensku* a ďalšie, v ktorých sa venoval významných osobnostiach prebudeneckého hnutia. Obrovskú energiu venoval spracovaniu prvej slovenskej *Biblickej konkordancie* podľa prekladu prof. Roháčka z pôvodných jazykov, ktorá vyšla v závere obdobia uvoľnenia v roku 1970 v náklade 3100 kusov a neskôr ešte v štyroch vydaniach. Juraj Potúček na tomto diele pracoval celých sedem rokov (1953–1960) a s vierou, trpezlivo čakal ďalších desať rokov, kým vyjde. Pri práci na tomto rozsiahlom diele so 7200 heslami a viac ako 70 000 citátmi spolupracoval s Jozefom Roháčkom. *Konkordancia* sa stala z celoslovenského hľadiska významným literárnym dielom. Juraj Potúček sa podieľal aj na tvorbe *Kresťanského spevníka Cirkvi bratskej* na Slovensku, do ktorého prispel nielen prekladmi českej a nemeckej duchovnej tvorby, ale aj originálnymi textami nových slovenských piesní. V zbore patril k aktívnym členom, po viac období bol členom staršovstva, laickým kazateľom a kantorom.

Mesiac pred jeho odchodom do večnosti ho oslovila redakcia zborového informačného listu okrem iného s otázkou:

Čím dnes žijete?

Odpovedal neobvykle stručne: *Očakávam na Tvoje spasenie, Hospodine!* (Žalm 119, 166) ◻

Cirkev bola dlhé obdobie miestom, ktoré výrazne formovalo smerovanie a vývoj hudobných foriem v dejinách západnej civilizácie. Napriek tomu sme svedkami krízy nielen cirkevnej hudby, ale aj spevu. Identifikovať príčiny nie je jednoduché. Potrebná je hlboká reflexia v cirkvi samotnej, ale aj v radoch odborníkov pôsobiacich v tejto oblasti. Táto téma výraznejšie ožíva príchodom vlny „worshipu", ktorá vytryskla v anglosaskom svete pred asi 60 rokmi. Priniesla chutné i trpké ovocie. V tomto seriáli chceme postupne otvárať rôzne otázky, ktoré s tým súvisia. Dnes sa zameriame na problematiku tzv. „worship leadrov".

LESK A BIEDA WORSHIP LÍDRA

TIBOR MÁHRIK
(Zakladateľ a niekoľkoročný dirigent celoslovenského spevokolu EBEN EZER, istý čas viedol chválospevovú skupinu v CB Levice. Tri mesiace slúžil ako riaditeľ hudby v zbore High Kirk Ballymena v Severnom Írsku.)

Pod „worship lídrom" (ďalej WL) sa rozumie človek, ktorý je poverený vedením „chvál", teda vedením hudobno-spevnej časti liturgie bohoslužieb. Na rozdiel od rímsko-katolíckeho prostredia, kde je liturgia pevne stanovená a podobne Evanjelickej cirkvi a.v., kde hudobné formácie typické pre worship len ojedinele dostávajú priestor na bohoslužbách, takmer výlučne sa fenomén „chvál" spája s bohoslužbami v ostatných evanjelikálnych a letničných spoločenstvách. Výnimkou je rastúci počet worshipfestov, v ktorých majú zastúpenie všetky konfesie. Z istého pohľadu nejde o nič nové, veď vždy niekto musel spev začať, niekto musel udať tempo a tóninu, niekto musel držať nad spevom „kontrolnú ruku", aby nenastal chaos. Posledné stáročia to bol organista/tka, dirigent chrámového zboru, príp. orchestra vo výnimočnom prípade, alebo klavírista, či duchovný, ktorý viedol bohoslužby. Niečo také by sa dalo očakávať aj od WL, a to by bolo skvelé, ak by pri tom ostalo, avšak nie je to tak. Existuje istý pozorovateľný rozptyl a porozumenie funkcie a poslania WL, ktorý posúva túto službu do nových polôh praktických aj teologických, o ktorých je potrebné diskutovať.

KONTROVERZIE

Poslanie „viesť k uctievaniu"

Na istú kresťanskú mládežnícku konferenciu bola pozvaná hudobná skupina s tým, že poslúži vedením chvál na večernom programe. Počas akustickej skúšky organizátori konferencie dojednávali s jej vedúcim potrebné detaily, pričom vyšlo najavo, že vedúci tejto kapely neslúži hudbou ani spevom vo svojom domácom zbore, pretože on prežil „povolanie od Boha viesť ku chválam celé Slovensko", preto má v pláne cestovať zo zboru do zboru... Vynára sa niekoľko otázok. Je možné prijať od Boha takéto povolanie? Má takýto postoj ukotvenie v Písme svätom? Je náležité dávať priestor na celoslovenskej rovine služobníkovi, ktorý nie je odskúšaný, poverený a podriadený v domácom spoločenstve? Zdá sa, že všetky tri otázky majú rovnakú odpoveď – nie. Obávam sa, že takéto úkazy sú dôsledkom súčasného worship-festového tajfúnu, ktorá prerastá do autonómie a naberá viac nádych komerčnosti ako cirkevného poslania.

Chvály ako cesta k Bohu

Na najväčšom kresťanskom festivale na Slovensku, Campfeste zaznelo v hlavnom stane v jeden večer z úst moderátora pred 5000 prítomnými: „Teraz dáme priestor bratovi B.L., ktorý nás so svojou skupinou povedie do Božej prítomnosti." Táto veta je, charakteristická a objavuje sa na mnohých festivaloch. Teológia, ktorá je za ňou skrytá, presakuje do myslenia mladej generácie viac, než si pripúšťame. Worship ako cesta k Bohu. Worship, ako cesta duchovného víťazstva... Vedúci chvál sa tak dostáva do kontroverzného postavenia uprostred komunity Božieho ľudu. V rímskokatolíckej spiritualite to nie je prekvapujúce, ale v evanjelikálnom prostredí, ktoré hľadá biblické zdôvodnenie svojho myslenia i praxe výlučne v Písme, je. O aké miesto v Písme sa dá takýto mandát oprieť? Je takáto úloha WL legitímna vzhľadom ku Kristovi, ktorý o sebe povedal: „Ja som cesta, pravda i život, nikto nepríde k Otcovi, len skrze mňa" (Jn 14, 6)? Naozaj uctievanie a chválenie je „cestou k Bohu"? Zdá sa, že všetky tri otázky majú spoločnú odpoveď – nie. Obávam sa, že takéto porozumenie chvál ukážkovo reprezentuje antropocentrickú teológiu. Nepochybne pod takýmto vedením chvál spoločenstvo niečo prežije emocionálne i duchovne. Čo to je? Je to vstup do prítomnosti živého Boha?

Koncert vs chvály

Pred nedávnom sme mali na Slovensku kresťanskú kapelu Dweeb z Coventry, ktorá patrí k najsledovanejším formáciám v svojom štýle vo Veľkej Británii. Počul som ich koncert na námestí v Žiline a krátko na to ich službu v miestnom cirkevnom zbore. Bol to zážitok. V čom? Odlišnosť

ich vystúpení bola nádhernou ukážkou rozdielu medzi koncertom a uctievaním. Medzi mladými sa totiž tento rozdiel nevníma, skôr naopak. Koncertné prevedenia hymnických piesní a chvál v podaní zahraničných kapiel na festivaloch sa stávajú mienkotvorné. V čom je problém? Nie v skvelej hudobnej kvalite, ak taká je, ale o. i. napríklad v tom, že do nášho prostredia prichádzajú piesne, ktoré sú v spoločenstve nespievateľné. Ich intonačná výstavba, rytmické frázovanie a melódia sú často stavané na dispozície speváka, vkus a imidž kapely a hudobné aranžmá skladby. Nejde teda o pieseň, ktorú majú ľudia spievať na bohoslužbách. Slovenská verzia takej piesne väčšinou býva odsúdená na úspech u tých, ktorí poznajú originál a majú vnútorný zážitok z koncertu, ale zároveň odsúdená na neúspech u tých, ktorí majú radi piesne, radi spievajú a vedia, o čom liturgický spev je. Tí vekovo zrelší, sú už odpísaní úplne, pretože nevedia, kedy sa majú stihnúť nadýchnuť a najmä ako to technicky zvládnuť a ostať pritom nažive. Nečakané melodické skoky bežnému spevákovi prinesú namiesto radosti zovretie hrdla, pretože architektúra melódie nevychádza z prirodzených charakteristík ľudského hlasu. V dôsledku toho WL síce bude viesť chvály, ale spievať bude len sám. Ostatní budú vďačne počúvať. Dave Culross, americký hudobný skladateľ mi raz povedal: *„Mnohé worshipy dnes vznikajú tak, že sa spevákovi-gitaristovi zapáči zvuk nejakého akordu, prípadne sekvencie, do ktorej potom vkladá tóny. Ak nástroje stíchnu, je po worshipe, zatiaľ čo kvalitná pieseň „spieva" aj a capella."* V Amerike sa zrodil „priemysel worshipu" produkujúci stovky CD s piesňami s kresťanským textom, o ktorom sa vyjadril Mike Raiter – *„Neexistuje, hádam, lepšia evidencia teologickej negramotnosti súčasnej generácie kresťanov ako piesne, ktoré píšeme a spievame"*. Dodajme – vďaka za tých pár výnimiek.

Stereotyp

Volanie po originalite a túžba vyhnúť sa stereotypu v bohoslužobnej liturgii tým, že repertoár starých piesní vymeníme za nový, môže byť zradná. Pokiaľ pre 70. roky bola príznačná rôznorodosť, masívny nástup piesní z prostredia Vineyard zborov začal vtláčať monolitný ráz. Neskôr Kendrickovský štýl 80. rokov vystriedal „Delirious?", aby v zápätí worshipovú scénu po roku 2000 ovládol Hillsong. Od Bratislavy po Košice slovenské kapely, až na pár výnimiek, kopírujú postupne nielen ich texty, ale aj aranžmá a zvukovú podobu, ktorú prenášajú aj do stvárnenia iných piesní. Aj kapela Timothy prerobila svoje staršie piesne a zvukovo sa zaradila do šíku. Stereotyp zasiahol aj texty, ktoré sú obsahovo chudobné, teologicky sploštené, poeticky úbohé. WL môže mať problém nájsť vhodnú pieseň pred kázňou s témou utrpenia alebo Božieho hnevu. Naviac, niektorí WL pôsobia ako klony veľkých svetových ikon hlavného smerovania worshipu. Mám problém uctievať Pána Boha, keď nás WL presviedča, že „potrebuje moje ruky" (rozumej – máme ich zdvihnúť alebo byť pripravení tlieskať podľa pokynov), aby v zápätí z publika spravil „doplnok" svojej kapely, efekt bežne známy zo sekulárnych rockových koncertov.

POZITÍVA

Krása jednoduchosti

V hnutí moderného worshipu sa zrodili mnohé krásne piesne. Ich jazyk je jednoduchý, ľahko zapamätateľný a najmä obsahovo silne emocionálny. Formulácie intimity blízkosti a otvorenosti pred Hospodinom sú v súčasnom jazyku, na rozdiel od mnohých starších hymnických piesní. Ľudia, ktorí nemajú kresťanské pozadie vo svojej výchove z detstva, sa tak môžu ľahšie identifikovať s textom, ktorému rozumejú. WL má pri vedení chvál po ruke dobrý arzenál piesní, ktoré človeka ľahko chytia za srdce.

Sila spontánnosti

Novodobý worship priniesol nepochybne spontánnosť do bohoslužieb. Stereotypný sendvičový model liturgie, kde každý vopred vedel, čo sa bude diať, sa zmenil. Spieva sa sekvencia piesní bez oznámenia jej názvu, či čísla. Vzniká príjemná atmosféra očakávania a istého napätia. WL počas bohoslužieb môže ľahko dať pokyn, aby spievali muži alebo ženy, prípadne vedie spev responzívne, teda striedavo on s pridávaním sa ostatných veriacich. Ak je kapela zohratá, môže improvizovať priamo na pódiu a spoločenstvo takú chvíľu využije na modlitby. Rôznosť individuálneho vyjadrenia v postoji (zdvihnuté ruky, kľaknutie...) môže byť vzácnym obohatením reality bázne, rešpektu, oddanosti alebo pokánia, ktoré Boží ľud spoločne vyjadruje svojmu Pánovi.

Pôsobivosť aktuálnosti

Zvuková podoba súčasného worshipu v celosvetovom meradle je podobná hudbe, ktorú počúvame denne z médií. V tom je nielen jej slabina, ale aj jej sila. Kresťanský text sa stáva „normálnou súčasťou" života; kresťanstvo je vnímané ako „normálna vec"; hudbou sa premosťuje viac ako 2000-ročná kultúrna bariéra medzi dneškom a svetom Biblie. Mladí ľudia sú ľahšie osloviteľní posolstvom zabaleným v takejto hudbe. Vzhľadom na majoritné náboženstvo v našej krajine, ktoré v ľuďoch môže asociovať „stredovek", takáto hudba vypovedá, že nesie relevantné posolstvo dnešnému človekovi.

VÝZVY

Tak ako pred 100 rokmi platilo, že nie každý, kto vedel hrať na klavíri, aj dokázal viesť cirkevné spoločenstvo k vášnivému spevu, tak aj dnes platí, že nie každý, kto vie spievať a hrať na gitare, dokáže viesť cirkev k uctievaniu. Zďaleka sme tému neotvorili v rozsahu, ktorý si zaslúži. Nespomenuli sme hudobné, osobnostné a psychologické nároky, ktoré sú na WL kladené; umenie vybrať dobrú sekvenciu piesní, ktoré obsahovo, ale aj tonálne na seba vhodne nadväzujú; prebytok zručných gitaristov, ale nedostatok dobrých spevákov v radoch WL; katastrofickú situáciu so zvukármi a mnohé iné. Naďalej platí, že umenie viesť chvály je veľké umenie. Potrebujeme mu rozumieť a učiť sa ho, aby služba WL spevu v cirkvi pomohla a nie naopak. ◻

NOVÁ NÁDEJ SLOVENSKO NEW HOPE SLOVAKIA

OĽGA KOMRSKOVÁ (Autorka je riaditeľkou NNS)

Sme občianske združenie založené na kresťanských hodnotách. Podporujeme, rozvíjame, vychovávame a vzdelávame dobrovoľníkov a profesionálov v pomáhajúcich profesiách formou vzdelávacích tréningov, konzultácií, vydavateľskej činnosti a pomocou priamej činnosti so žiakmi a študentmi na základných, stredných a vysokých školách. NNS umožňujeme tiež odbornú prax pre študentov Pedagogickej fakulty UK.

Spolupracujeme s viacerými spoločenstvami v zahraničí i na Slovensku. Našou túžbou je posilňovať už existujúce kresťanské zbory a budovať mosty medzi cirkvou a okolitým svetom, v ktorom prirodzene pôsobíme.

Pozri našu víziu www.novanadej.sk

V súčasnosti realizujeme programy v troch oblastiach:

- **Vzdelávanie**
- **Vydavateľská činnosť**
- **Rodinné poradenstvo**

VZDELÁVANIE

Chceme upozorniť na dva projekty (MAPA 1 a MAPA 2), ktoré získali akreditáciu Ministerstva školstva SR.

Mapa 1

Prináša možnosť nadobudnúť informácie a zručnosti v štyroch oblastiach, ktoré poskytujú základ pre osobnostnú zrelosť pracovníka a pre jeho efektívnu prácu s deťmi a mládežou (DaM). Ide o teológiu, sociálne a riadiace zručnosti, pedagogiku a psychológiu.

Teológia je zameraná na poznávanie Božieho slova ako zdroja pre osobnú inšpiráciu, pre osobnú prípravu pracovníka na stretnutie s DaM.

Sociálne a riadiace zručnosti vychádzajú z tréningu efektívnej komunikácie, riešenia konfliktov, strategického plánovania spolu s tvorbou vízie a prácou v tíme a s tímom.

Pedagogika je zameraná na prácu s DaM s poruchami učenia a správania, metódy a spôsoby práce pri individuálnom a skupinovom prístupe, ako rozvinúť a podporiť v dieťati to najlepšie.

V psychológii ide o sebapoznávanie pre samotných účastníkov, sociálny, biologický a psychický vývoj dieťaťa s cieľom porozumieť, prečo sa správa tak, ako sa správa, ako naplňať neuspokojené potreby DaM, moja zodpovednosť a limity v práci s DaM.

Lektormi týchto tém sú: *Pavel a Daniela Hanesovci, Oľga Komrsková, Viera Hojnošová, Zuzana Zimová, Scott Boeser.*

Mapa 2

Je zameraná na pastorálne poradenstvo. Súčasťou tréningov je úvod do pastorálneho poradenstva z pohľadu Božieho slova, skúseného kazateľa v témach, ako napr. duchovné potreby DaM, zdroj bolesti dospievajúcich, tvorba zdravého prostredia pre DaM.

Ďalšími témami sú: Poradenský proces, jeho fázy a priebeh, práca s rôznymi typmi klientov, čo spôsobuje prenos, fixácia a prenosová neuróza, práca s rodinou v cirkevnom prostredí aj mimo neho, podpora členov rodiny pri starostlivosti o chorého člena, práca so školským prostredím a komunitou.

Lektormi pre MAPU 2 sú: *Marshall C. Zieman, Oľga Komrsková, Scott Boeser, Viera Hojnošová, Slavomír Krúpa a Lýdia Naďová.*

Každý z týchto vzdelávacích projektov tvorí sedem trojdňových tréningov počas jedného kalendárneho roka. Ich súčasťou sú semináre, interaktívne diskusie, tréningy (nácvik zručností), zážitkové aktivity, modelové situácie, premietanie vybraných filmov s profesionálnym rozborom a využitím pre danú tému.

Vek účastníkov je ohraničený dolnou hranicou, a to je 18 rokov, horná hranica nie je daná.

Ako sa môžete na vzdelávaní zúčastniť?

Vyplnením prihlášky, ktorú nájdete na www.novanadej.sk ,alebo osobne u *Oľgy Komrskovej.*

Skupina je limitovaná na 15 účastníkov, aby bola zachovaná interaktivita a dynamika skupiny. MAPA 1 aj MAPA 2 začínajú prvý tréning každoročne v máji a končia nasledujúci rok v apríli. Prihlásiť sa možno do konca marca každého pripravovaného roka.

VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

Tvoria preklady a vydávanie nových kníh; fundraising; všetko čo so samotnou tlačou kníh súvisí, vrátane distribúcie. Aké knihy sú momentálne k dispozícii na predaj, máme uverejnené na našej web stránke www.novanadej.sk

RODINNÉ PORADENSTVO

Služby orientované na pomoc a podporu rodiny. Ide o tzv. **prevenciu**, ktorá je zameraná na predmanželské poradenstvo formou interaktívnych rozhovorov a aktivít so študentmi, víkendové a letné pobyty s rodinami, stretnutia so snúbencami a vzdelávanie tých, ktorí v oblasti poradenstva pracujú, alebo sa na prácu pripravujú.

Pod **poradenstvom** rozumieme aj odborné poradenstvo pre jednotlivcov, páry, rodiny, ktoré sami pociťujú potrebu zdieľať sa, riešiť daný stav, počuť pohľad nezainteresovanej osoby a hlavne potrebujú povzbudenie a konkrétnu pomoc v praktickej rovine.

Poradenstvo uskutočňujeme osobnými stretnutiami, elektronickou formou a svojpomocnými skupinami.

Naše služby sú bezplatné, existujeme vďaka finančnej podpore New hope International, viacerých donorov z USA, vďaka projektovej činnosti na Slovensku, tréningami spoplatnenými pre súkromný sektor, darov jednotlivcov na Slovensku a zatiaľ možnosti darovania 2% z daní. Viac informácií na **www.novanadej.sk**. ◻

KNIHY

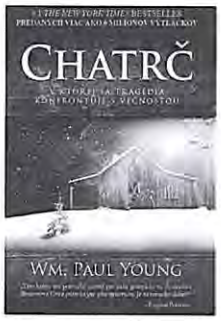

W. M. PAUL YOUNG:
CHATRČ

„Missy, najmladšiu dcéru Mackenzieho Allena Philipsa, unesú počas rodinného výletu a v opustenej chatrči hlboko v oregonskej divočine sa nájde dôkaz, že ju zrejme brutálne zavraždili. O štyri roky neskôr, uprostred svojho Veľkého smútku, dostáva Mack podozrivý odkaz, podľa všetkého od Boha, v ktorom ho pozýva na víkendové stretnutie v tejto chatrči. Navzdory zdravému úsudku prichádza počas zimného popoludnia do chatrče a vracia sa do svojej najtemnejšej nočnej mory. To, čo tam Mack nájde, navždy zmení jeho svet.

V období, keď sa náboženstvo stáva čoraz bezvýznamnejším, zápasí Chatrč s nadčasovou otázkou: Kde je Boh vo svete, ktorý je taký plný nevýslovnej bolesti? Odpoveď, ktorú Mack dostáva, vás ohromí a azda zmení rovnako, ako zmenila jeho. Budete chcieť, aby si túto knihu prečítali všetci!"

Tento text nájdete na prebale knihy Chatrč od Wm. Paula Younga. Ale naozaj budete chcieť, aby si ju prečítali všetci? Naozaj má šancu zmeniť pohľad človeka?

Knihu *Chatrč* som dostala od kamarátky ešte v anglickom origináli. Dostala som sa do druhej tretiny a s námahou som ju dočítala po pár mesiacoch. Ale to už bola na svete aj slovenská verzia a náležite aj obrovský záujem ľudí a môj záujem, prečo sú tou knihou takí fascinovaní. Je jasné, že v "kresťanskej beletrii" ide najmä o to, čo chce autor povedať a o "teológiu", o pohľad a názor na svet, ktorý nám ponúka. A ide aj to, ako to napísal.

Čitateľov *Chatrče* môžeme rozdeliť na tri skupiny:

1. Ľudia, ktorí ju milujú, ktorým otvorila nové obzory.
2. Ľudia, ktorým sa vôbec nepáčila a nesúhlasia s ňou.
3. Ľudia, ktorí nechápu, prečo je okolo tej knihy taký rozruch. Ja sama sa radím niekde medzi skupinu 2 a 3. Nie je to kniha, ktorá by ma pohoršila. (Keď prehltnete to, že Boh je vyobrazený ako tučná černoška, Kristus ako jednoduchý Žid s veľkým nosom a Duch Svätý je akousi vílou ázijského pôvodu, už vás veľa neprekvapí.) Jednoducho, existujú aj lepšie (a pravdivejšie) príbehy o potrebe odpustenia a hľadaní Boha uprostred utrpenia. Ani mi neotvorila nové obzory ako mnohým iným. A mám aj isté výhrady.

„Kresťanskej" beletrie na našom trhu nie je až tak veľa. A Youngov príbeh je určite pútavo napísaný, jazykom a štýlom dnešnej doby. Verím, že každý z nás zápasí s odpustením, s nejakým zranením, pýtame sa, kde je Boh v utrpení, ktoré nás postretlo. Nezaujíma sa o nás? Nemôže (alebo nechce) zasiahnuť? Hlavný hrdina je jedným z nás a svoje odpovede hľadá v chatrči, kde jeho dcéru zrejme zavraždili. Nachádza milujúceho Boha, ktorý mu pomôže zmieriť sa s tým, čo sa stalo, odpustiť a opäť milovať. Môžeme na túto tému čítať veľa psychologických kníh, príbeh je predsa len príbeh a keď nás vtiahne do deja, dokážeme niektoré veci "prežiť" a dokonca sa aj zmeniť.

Napriek dobrým momentom, ktoré kniha má, našla som v nej aj veci, ktoré mi prekážajú – najmä teológia knihy, alebo jej snaha skoro až násilne sa priblížiť dnešnému človeku a jeho pohľadu na Boha. Nájdete tam veľa autorovho univerzalizmu a keď sledujeme jeho hlavné teologické myšlienky, vidíme, že mnohé z nich sa odlišujú od toho, čo nám Boh hovorí v Biblii (učenie o Trojici, podriadenie sa, slobodná vôľa a iné). Áno, je to kniha najmä o odpustení a hľadaní Boha a zmyslu života uprostred utrpenia. A ak nesedí teológia? Veď je to len fikcia, poviete si. Naozaj? Nie je fikcia len obalom autorových presvedčení a názorov, ktoré sa nám ale bez hlbšieho zamyslenia môžu dostať pod kožu a riadne nami otriasť?

Takže, čo s *Chatrčou?* Určite to nie je "novodobá Bunyanova *Cesta pútnika*", ako napísal jeden recenzent. Je to bežný príbeh, ktorý ničím nevybočuje z priemeru a z charakteru inej kresťanskej beletrie. Je to kniha, ktorá stojí za rozruch vari len preto, aby si človek uvedomil, ako sa stavia k niektorým myšlienkam predkladaným v knihe. Len neviem, či to je dôvod na jej prečítanie. ***Jana Hlatká***

Pozor!!!

Pozývame všetkých autorov krátkych literárnych útvarov
(napísaných v próze i vo veršoch)
všetkých fotografov a výtvarníkov:

vytvorme

LITERÁRNE VIANOCE V DIALÓGU

Uzávierka čísla je 10. novembra 2009
Príspevky posielajte na adresu: sefredaktor@mesacnikdialog.sk

Z ROKOVANÍ RADY CIRKVI BRATSKEJ

SEPTEMBER A OKTÓBER 2009
(OKTÓBER: SKYPE RADA)

SEPTEMBER 2009

❊ RCB mala spoločný rozhovor so staroturanským zborom, na ktorom sme s radosťou počúvali pozitívne správy z letných táborov detí a mládeže. Z toho vyplýva aj akútna potreba pracovníka pre mládež.

❊ Po vstupnom rozhovore RCB menovala Mareka Jurču za vikára v hermanovskom zbore, kde sa bude starať prednostne o prácu na stanici Giraltovce. Rada pripravuje jeho zahraničný študijno-pracovný pobyt, ktorý považuje za pokračovanie v príprave na kazateľskú službu.

❊ Viedli sme spoločný pohovor s Milanom Prišťákom (Levice) o jeho prihláške do vikariátu. RCB víta ochotu a vníma aj obdarovanie tohto služobníka.

❊ RCB viedla pohovor s Tomášom Henželom (Nitra) o jeho službe a zodpovednosti v novozaloženom misijnom zbore a udelila mu súhlas na vysluhovanie sv. Večere Pánovej v pôsobnosti zboru. Menovala T. Henžela za podpredsedu staršovstva a bol prijatý za diakona na 20% úväzok.

❊ RCB prijala prihlášku a odporučenie staršovstva kalinovského zboru na ordináciu vikára Ervina Mittelmanna. Zadala mu tému ordinačnej práce: *„Cirkev a jej poslanie podľa Pána Ježiša.“* Jeho konzultantom bude Ján Henžel a vypracuje ju do konca roka 2009.

❊ Venovala sa personálnym otázkam bratov a sestier, ktorí sú na Slovensku alebo v zahraničí pred ukončením svojej prípravy na duchovenskú službu.

❊ Rada prijala informáciu a prezentáciu internetového odboru o novej verzii web stránky Cirkvi bratskej v testovacom režime www.cb.sk/EE/pokus. Internetový odbor bude testovať a zbierať pripomienky užívateľov k obsahovej stránke do 30. novembra 2009.

❊ Prijala informáciu o on-line databáze www.cb-data.sk, ktorá je určená pre internú potrebu cirkvi. Budú v nej dostupné informácie, ktoré sú potrebné pre praktické potreby zborov a orgánov CB.

❊ RCB odsúhlasila zmenu smernice č. 18/2009 Pracovný poriadok. Podstatná zmena sa týka spôsobu čerpania dovoleniek zamestnancov CB.

❊ RCB odsúhlasila návrh finančného odboru o mechanizme úhrad zborov pre ústredie podľa uznesenia Konferencie 2009.

❊ RCB súhlasí so zaradením Mirky Števkovej, riaditeľky účelového zariadenia Kontakt, na miesto diakonky od 1. 1. 2010.

OKTÓBER 2009

❊ RCB prijala správu Dagmar Danelovej o veľkom detskom letnom pobyte 1.–8. augusta v Hornej Vsi. Vyjadruje vďaku Pánu Bohu za požehnanie a ochranu a Dagmar so spolupracovníkmi za ich obetavú službu.

❊ RCB prijala komplexnú správu Evy Myjavcovej, tajomníčky pre prácu s dorastom a mládežou, o Konferencii mládeže CB v dňoch 30.6.-5.7.2009 v Zvolene a vyslovila poďakovanie za dobré zvládnutie náročného projektu. Vyjadruje povzbudenie a podporu do príprav ďalšej konferencie mládeže v roku 2010.

❊ Poverila Štefana Evina, aby konzultoval s Odborom detí, dorastu a mládeže sylaby materiálov na vyučovanie detí.

❊ Vyzýva staršovstvá a správcov zborov, aby podporovali svojich pracovníkov s deťmi a viacej propagovali celoslovenské tábory a konferencie, ktoré považujeme za dôležité pre posilňovanie ich integrity.

❊ RCB prerokovala správu zo schôdze Odboru detí, dorastu a mládeže z 25. septembra. Vyjadrujeme vďačnosť za rozvoj aktivít Odboru a zvlášť za dobrý začiatok Školy vedúcich mládeže.

❊ RCB víta možnosť pravidelne informovať cirkev aj širšiu verejnosť o svojej činnosti v pravidelnej rubrike časopisu *Dialóg*.

❊ Rada poverila pracovníkov kancelárie pripraviť podklady pre rokovanie o zásadných personálnych otázkach pracovníkov cirkvi.

❊ RCB schválila rozdelenie jednorazovej podpory pre všetkých pracovníkov cirkvi a jej účelových zariadení, ktorú poskytla *Evangelische Partnerhilfe*.

Zapísal: Ján Henžel

DIALÓG mladých

10/2009, II. ročník

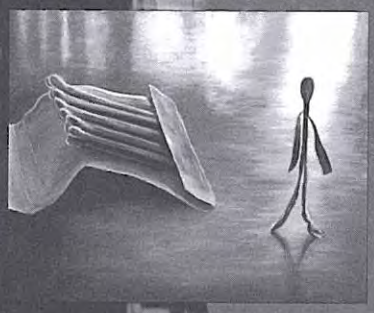

editorial

Keď prídeš na intrák, zabuchneš za sebou dvere, sadneš si na posteľ a hlavou ti začne víriť tá kopa informácií a úloh, ktoré ešte musíš spracovať. Cítiš sa unavene, ospalo, vyčerpane a hladne (poprípade, ak len na VŠ začínaš a si veľmi ďaleko od domova, tak aj poriadne osamelo) a jediné po čom túžiš je sa poriadne najesť, spraviť do školy to, čo máš a zaspať poriadne dlhým spánkom, nech máš na zajtra znova dosť síl na ďalší a možno ešte vyčerpávajúcejší deň.

Je tu ale ešte jedna vec - v meste, v ktorom študuješ, je zbor CB a ty máš pozvanie na dnešnú mládež. Možno sa ti chce, možno menej. Možno máš pocit, že je minimálne tvoja povinnosť sa tam ukázať. Rozmýšľaš, či nebude lepšie uprednostniť učenie - veď preto tu na tejto škole si - nech sa vzdelávaš. A možno je ti to aj totálne jedno a zvyšnú energiu radšej použiješ na večerný výjazd s priateľmi niekam do mesta - veď treba nadväzovať nové vzťahy a priateľstvá. Spolužiaci sú ti oveľa sympatickejší a predsa s nimi si v škole každý deň a treba, aby ste dobre vychádzali.

Možno naopak patríš medzi ľudí, ktorí svoj „univerzitný zbor" poznali podrobne ešte predtým, ako začali študovať a s tým, aby prišli a cítili sa ako doma, nemajú najmenší problém. Možno ti je dokonca vo tvojej „univerzitnej mládeži" lepšie ako vo svojej vlastnej, ktorú máš doma. Zdá sa ti lepšia, s ľuďmi si viac povahovo sadneš a chceš ich vídať oveľa viac ako len jedenkrát do týždňa.

Každý sme iný a inak prežívame obdobie, ktoré máme stráviť na VŠ. Zažili sme to, alebo to ešte len zažijeme, máme na túto vec rôzne pohľady a odôvodnenia. Existuje ale „ten správny postoj"? Dá sa tejto problematike určiť jasná odpoveď?

Evica Kianičková
Vedúca redaktorka

redakčná rada: **Eva Myjavcová** *(predsedníčka)*
Bohuslava Bánová
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

redakcia: **Jana Cabadajová**
Naďa Máhriková
Peter Klein

grafické spracovanie: **Naďa Máhriková**

Komentujte témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete blogy, alebo robíte fotky, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

horúca TÉMA

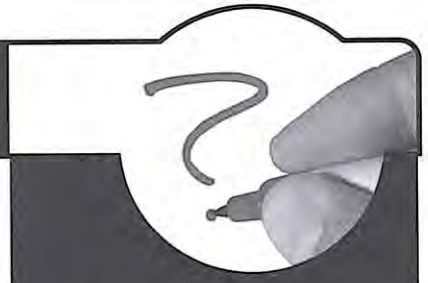

„stratený doma"

Čo, od kedy a kde študuješ?
Od roku 2006 študujem Aplikovanú informatiku na FMFI UK v Bratislave.

Prečo si sa rozhodol ísť študovať do Bratislavy?
Chcel som ísť študovať na čo najlepšiu školu v oblasti informatiky a na Slovensku je táto jedna z najlepších. Bol som síce prijatý aj do Brna, ale vtedy som asi nemal dosť odvahy študovať v zahraničí.

Ako často cestuješ domov, ako udržiavaš kontakt s domovom?
Domov chodím v priemere raz za 3 týždne, s ľuďmi z Michaloviec som v kontakte najmä vďaka poštovým holubom a telegrafu :)

Aké bolo zvykanie si na Bratislavu? Zvykol si si tu za tie 3 roky?
Samozrejme, nebolo to spočiatku ľahké, ale ľudia zo zboru mi v tom pomáhali, v nedeľu som bol stále u niekoho na obede. Keďže v Bratislave mám aj rodinu, dosť času som spočiatku trávil aj tam. Na otázku či som si tu zvykol, však zvyknem odpovedať tak, že som sa tu naučil (pre)žiť. Nevnímam Bratislavu ako cieľovú stanicu svojho života, preto sa ani neučím „vyť s vlkmi".

Ako si po príchode vnímal tunajší zbor?
Ako dav ľudí tlačiacich sa v malom vestibule, v ktorom pobehuje veľa rôznych, zaujímavých, známych aj menej známych ľudí, ktorí sa v laviciach veľkej sály vedia zjednotiť pri spievaní piesní z kresťanských spevníkov. Silný zážitok som mal, keď som tu bol prvýkrát účastný večere Pánovej. Avšak to bola len jedna z mála chvíľ, keď mi tento zbor pripadal ako jedna rodina. Ja som sem prišiel z „rodinného" zboru, kde sa každý s každým pozná, kde sú bohoslužby menej formálne s priestorom na modlitby z lavíc, a tu mi tento rozmer rodinného spoločenstva chýbal. Mnohokrát som bol unesený z krásnej liturgie, kázne, nádhernej hudby, ale mnohokrát som sa nemal s kým ani porozprávať. Spočiatku mi toto spoločenstvo nahrádzala mládež a skupinka, kam som chodil, ale neskôr obe veci akosi prestali fungovať.

Podarilo sa ti začleniť do mládeže? Prečo áno/nie?
Ja som typ človeka, ktorému trvá dlhšie než nadviaže s ľuďmi vzťahy, a preto to aj mne dlhšie trvalo, ale po prvom roku sa mi, myslím, podarilo do mládeže začleniť. Dosť mi v tom pomohla aj skupinka u Jozefa Sýkoru, kde som chodieval prvý semester. Potom sa však zmenila štruktúra mládeže, pravidelné stretnutie mládeže sa koná len raz za mesiac a ďalšie týždne majú byť rôzne skupinky. Najprv som sa chcel do niektorej pridať, avšak väčšinou išlo o akési „pevné skupinky", na ktoré sa človek musel zaviazať chodiť, čo mne ako študentovi cestujúcemu častokrát vo štvrtok večer domov, nevyhovovalo. A keďže budovať hlbšie vzťahy s človekom, ktorého vidíš raz za mesiac sa poriadne nedá, nemôžem povedať, že „som začlenený" do mládeže.

Peter Jurčo
(MI, študuje v BA)

Prečo navštevujem zhromaždenie v meste môjho štúdia?
Pravdupovediac, nikdy som sa nad touto otázkou ani nezamyslel a teraz sa mi len ťažko hľadajú dobré dôvody. Vždy som to bral akosi automaticky. Asi sa pýtate, ako sa to dá brať automaticky? Moji rodičia ma od malička viedli k tomu, aby som si hľadal nejaké spoločenstvo, ak nie je možné v určitom čase navštevovať môj domáci zbor. Táto myšlienka sa nejako prirodzene zafixovala v mojej pamäti. Nech som hocikde, vždy sa snažím nájsť zbor, ktorý je teológiou blízky k tomu, čo vyznáva Cirkev bratská. Neviem, či je to celkom správny postoj alebo nie, ale viac túto otázku neriešim. Na druhej strane si myslím, že pre znovuzrodeného človeka by mala byť táto otázka základnou, keď sa dlhodobo ocitne mimo vlastného zboru.

Prečo sa zapájať do služby?
Hm, to by malo byť celkom jednoduché. Boh, v ktorého veríme, nás vyzýva k práci na Jeho vinici, ktorej je stále veľa, a teda k službe v cirkvi! Pri slove služba mi v mysli vždy naskočí »

prostor k růstu

I když jsem si vědom, že problematika „víry a vysokoškolského studia" zaslouží hlubšího zkoumání, nabízím v tuto chvíli pouze několik myšlenek na téma: „Co by bylo dobré udělat pro to, aby vysokoškoláci našli díky křesťanskému společenství Boha nebo vztah s Ním prohloubili a rozvinuli?"

Ačkoliv není záhodno příliš zevšeobecňovat, zdá se mi, že období vysokoškolských studií je pro člověka obdobím růstu a nacházení toho, kým skutečně je. V tomto ohledu je pak asi dobře, aby mladý člověk měl i ve sboru prostor kriticky zkoumat a tříbit své názory právě ve smyslu ne nepodobném vysokoškolskému klimatu, a to i (anebo možná především) ve vztahu ke své víře. Měl by mít též možnost zkoušet a hledat svoji vlastní cestu životem se vzlety a pády, které k tomu patří, a křesťanské společenství by mu to mělo umožnit.

Proto druhým charakteristickým rysem takového prostředí k růstu vidím v zakotvení ve víře a hlavně v milosti Boží. Víra a vztah s Bohem nejsou samozřejmé. Je tedy důležité podílet se na životě takové komunity, kde vztah s Bohem a zodpovědný život pod Jeho milostí jsou ústředními prvky. Myslím, že v tomto kontextu má svoje důležité místo i vzájemná podpora a blízkost mých věřících přátel a mentorů, kteří mne podrží nebo napomenou, když bude třeba.

Třetí prvek, který asi nedosahuje takového významu jako první dva, vidím v důrazu na určitou službu druhým a to právě proto, že se dnes nosí spíše dbát na vlastní rozvoj než na obětování sebe sama ve prospěch někoho, kdo to potřebuje víc. Myslím, že je zásadní si právě v tomto formativním úseku života osvojit službu Bohu a lidem jako nezbytnou součást toho, co to znamená být člověkem sebeobětující se lásky. Mnozí „nevěřící" to intuitivně cítí bytostněji než my věřící.

Pokud církev v určité míře usiluje o tyto tři prvky, má podle mne šanci oslovit lidi z vysokoškolského prostředí. Říkám vědomě „církev" spíše než mládež nebo nějaké podobné prostředí pouze mých vrstevníků, protože si myslím, že celý místní sbor se musí podílet na výchově mladé generace nejen určitá skupina. Mladý člověk, který je od rána obklopen spolužáky hledá možná více někoho podobného svým rodičům než jen dalšího kamaráda.

Záměrně jsem též toto krátké zamyšlení nepojal jako otázku: „Co s věřícími dětmi ze sborů církve bratrské studujících v jiným městech?" Připadalo mi totiž, že vyčlenění této problematiky z širšího kontextu by pouze pokřivilo směr toho kterého společenství. Každý sbor nebo mládež musí totiž soustředit svoji službu hlavně směrem ke svému okolí a zahrnout nově přišlé věřící pouze jako součást, a ne hlavní bod, své činnosti.

Josef Sýkora

Pre mňa chodenie na mládež doma alebo v meste, kde študujem, nie je už také zaujímavé (obohacujúce) a zábavné. Nemám (neuvedomujem) si potrebu chodiť na mládež pravidelne.

Asi jeden z hlavných dôvodov prečo som nechodil na mládež je, že som nemal nejaký trocha viac ako len formálny vzťah s domácimi mládežníkmi. Nemal som dojem, že by som zapadol.

Druhý dôvod je ten, že v piatok večer existuje veľa lákavejších a pohodlnejších alternatív ako isť na druhý koniec mesta, aby som bol na mládeži. Cez týždeň sa nenudím, a preto pozrieť si film je príjemnejšie ako mládež. S tým súvisí, že na mládeži, aspoň ako to ja beriem, to nie je až také pasívne ako film, čo niekedy je rozhodujúce, keď nemám chuť hľadať v biblii veršíky, čítať ich, odpovedať na otázky a aj tak budem z toho taký „múdry" ako som tam aj prišiel (unavený človek to tak niekedy berie).

Chodenie na mládež v meste VŠ je otázka aj ochoty sa adaptovať. A keďže konzum riadi túto dobu, tak je lepšie sa neadaptovať :) (lebo ostane viac síl na konzum alebo produkciu).

Necítim sa ako „stratený doma", lebo stratený nechce byť stratený a mne môj stav vyhovuje, sám som sa tak rozhodol. A tiež nemám až taký pocit domova na intrákovskej posteli v cudzom meste :) Možno skôr by som povedal, že ja patrím pod nadpis „odmietnutý domov", keď už musí byť :)

Autor si želal byť nemenovaný. (študuje v ZA)

podobenstvo o hrivnách. Každý z nás dostal hrivny, ktoré môžeme v rámci služby v zbore rozvíjať. Osobne som nikdy neľutoval čas, ktorý som venoval službe. Vždy vám to v konečnom dôsledku prinesie viac požehnania ako to, čo ste vy investovali!

Prečo je pre mňa dôležitá služba?
Tým dôvodom je posledný súd a otázka: „Ako si zveľadil hrivny, ktoré som Ti dal? Ako si s nimi gazdoval?" Snažím sa o to, aby som nebol ako sluha, ktorý zo strachu tú jedinú svoju hrivnu zakopal.

Chcel by som vám všetkým na záver zapriať, aby sme pravdy a poznatky, ktoré máme z Biblie, nenechali nepovšimnuté, ale aby sme ich prenášali do praxe našich životov.

Andrej Markuš
(LV, študuje v ZA)

Volám sa Tamara (Mitaľová), mám 21 rokov. Študujem na Fakulte zdravotníctva Prešovskej Univerzity v Prešove na katedre Urgentnej zdravotnej starostlivosti a som členkou Zboru Cirkvi bratskej v Prešove. V zbore slúžim s našou chválospevovou skupinou 1x mesačne na zhromaždeniach a okrem toho vediem chvály na mládeži. V tom vidím prioritu, preto som nedávno odišla z tímu vedúcich mládeže.

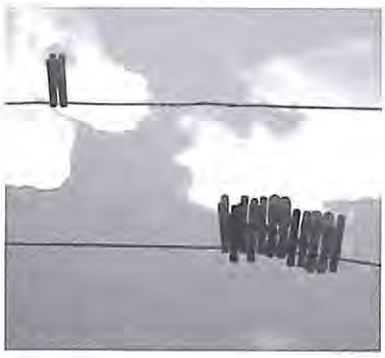

Ako hodnotíš váš zbor, prípadne mládež?
Čo sa týka zboru, myslím si, že sme ako spoločenstvo otvorení novým ľuďom, ktorých Boh za poslednú dobu doviedol. Niektorí sa úprimne snažia o to, aby sa spoločenstvo posúvalo jednak po duchovnej i evanjelizačnej stránke, či v osobnom budovaní vzťahu s Bohom. To sú také „radary", čo si všimnú nových ľudí a bez ostychu ho idú privítať, či podať ruku. Žiaľ, mnohí chodia do zboru len prijímať a nie sú ochotní prispieť. Mám pocit, že práve mládež a staršia generácia je aktívnejšia, tá stredná sa akosi zo spoločného budovania spoločenstva vytráca. Ako zbor máme čo doháňať, no je mnoho vecí, na ktorých sa poctivo pracuje.

A čo naša mládež? Väčšina sa aktívne zapája do práce v zbore v rôznych službách - vedenie besiedky, mládeže, chvál, ozvučenie, príprava spoločných pobytov, služba v jedálni pri spoločných obedoch... No taktiež sa nájdu takí, ktorí vedia kritizovať, no ruku k dielu nepriložia :) Možno opovážlivo povedané, no tak to vidím.

Musím povedať, že sa v poslednom čase stali mnohé pozitívne zmeny. Prišli nám noví ľudia do mládeže a vrátili sa tí, ktorí odišli. Narastá medzi nami túžba po skutočnom živom a praktickom živote s Pánom. Mnohí z nás majú v živote rôzne boje, pokušenia a taktiež pády, no práve vďaka tomu mnohí zisťujú, aký je ich skutočný vzťah k Bohu a som rada, že väčšina sa zdvihla a beží ďalej po úzkej ceste k Bohu. Aj preto satan nespí :) Štve ho, že sa v našej mládeži veci hýbu. Stavia pasce a nástrahy. Tu musím vyjadriť vďačnosť našej staršej generácii, ktorá nás nesie na modlitbách v zhromaždení, alebo doma. Verím, že práve aj vďaka tomu víťazne prekonávame skúšky v našich životoch.

Myslíš si, že ste otvorení (voči) novým ľuďom?
Hmm.. (hovoríme o mládeži) Ja osobne s tým mám trochu problém prísť za novým človekom a nadviazať s ním nejaký rozhovor. Snažíme sa však o to, aby sa noví ľudia cítili medzi nami prirodzene a príjemne. Často som počula od mojich priateľov, ktorých som zavolala na mládež alebo do „zhromka" vyjadrenie: „Veď vy ste trafení... Myslel/a som si, že budete takí vážni, tichí, takí „svätuškári", ale vidím, že ste v podstate normálni." :) Toto vidím ako veľké plus.

Niekedy možno nie je až také dôležité prísť za ľuďmi s veľkými rečami, stačí byť prirodzený. No aj v tom treba hľadať hranice. Každý človek je iný, každému vyhovuje niečo iné, každý hľadá iný spôsob vyjadrenia postojov, názorov či presvedčenia. Preto je fajn, že aj naša mládež je unikátna zbierka osobností :), takže si myslím, že každý si tam nájde svoje.

Čo môžu, podľa teba, noví ľudia priniesť do zboru, prípadne mládeže?
Zbor potrebuje takých ľudí, ktorí sú smädní po Bohu a keď prídu ku zdroju živej vody, tak zoberú to, čo ponúka. To sa, myslím si, z mnohých nás starších kresťanov pomaly vytráca. Sme síce pri zdroji, no sme leniví načiahnuť sa a zobrať si, po čom túžime.

hlas z Brna

čekání na telefon

Nedávno jsem psala pozdrav kamarádce ze školy, kterou jsem již delší dobu neviděla. Mimo jiné mi na můj mail odepsala, že bude mít o víkendu cestu do Brna a mohly bychom se alespoň na chvíli sejít a popovídat (neviděly jsme se skoro 2 roky). Prý mi ještě určitě zavolá a domluvíme se.

Dny utíkaly a já si říkala, že už by tedy mohla konečně zatelefonovat, protože takto vůbec nevím, kdy dojede a kdy si mám vyhradit čas pro naše setkání. Každý den jsem kontrolovala svůj mobilní telefon, jestli mi kamarádka nevolala nebo nenapsala alespoň krátkou zprávičku. Nic. A to už byl pátek... Rozhodla jsem se, že jí zavolám sama. Nejspíš na naši domluvu úplně zapomněla, říkala jsem si naštvaně a vyťukávala její číslo. Slyším, jak telefon vyzvání, ale na druhém konci to nikdo nezvedá... Smiřuji se s tím, že setkání, na které jsem se těšila, se nejspíš neuskuteční. Až téhož dne večer mi s velkými omluvami kamarádka volá - opravdu na mě zapomněla, měla toho teď v práci hrozně moc, jak začal školní rok, děti jí dávají zabrat (pracuje totiž jako paní učitelka).

Díky této příhodě se mi vybavilo jiné „telefonní spojení", modlitba. Obrazně řečeno ji takto můžeme nazvat, protože je to, podobně jako telefony, mobily a internet, také komunikační kanál, ovšem na nesrovnatelně dokonalejší úrovni :) Toto spojení není závislé na elektřině, baterii nebo výši kreditu, a nemůže se nám tu na rozdíl od mého zážitku stát to, že by na nás ten na druhém konci zapomněl nebo měl právě obsazeno, když mu voláme (a to i přesto, že na tuto „nebeskou linku" volá denně určitě mnohem více lidí, než je tomu u všech pozemských telefonních operátorů dohromady). Jen je škoda, že si my, křesťané, často této úžasné možnosti kdykoliv, kdekoliv a bezplatně komunikovat s Pánem Bohem nevážíme a nevyužíváme jí zdaleka tolik, jak bychom mohli. Když je nám úzko, máme problémy, starosti, ale i tehdy, když chceme poděkovat nebo jen vyjádřit radost, stačí jednoduše říci: „Pane, jsi tam?" A můžeme si být jistí, že naše volání nezůstane bez odpovědi.

Iva Zachariášová

P.S.: Nevím, jestli je to náhoda, ale před několika dny jsem doma při úklidu objevila papírový stojánek na mobilní telefon, na kterém je vytištěna první věta z Jeremiáše 33, 3 :) Mám jej teď na stole v práci, aby mi každodenně připomínal úžasné spojení s naším Pánem v podobě modlitby.

No a samozrejme - s novými ľuďmi prichádzajú nové dary, ktoré môžu prakticky pomôcť pri budovaní spoločenstva. Takže sa nebojím o to, že by pre nich nebola robota :D

Je ťažké vytvárať vzťahy s ľuďmi, ktorí prichádzajú z iných zborov, kde sú iné zvyky?

Opäť je to o tom, že jednému vyhovuje viac charizmatickejší spôsob vyjadrenia momentálnych pocitov, inému konzervatívnejší. Je len na nás, či to dokážeme rešpektovať a budeme hľadať to, čo nás spája, alebo to, čo nás rozdeľuje. Ale ako je písané v Biblii - *„Nakoľko to závisí od vás, majte pokoj so všetkými..."* Láska je o vzdávaní sa. Ak máme mať lásku vo vzťahoch, musíme sa naučiť vzdávať sa vecí a spôsobov, ktoré vyhovujú len nám. Ak budeme hľadať spoločný cieľ a možnosti, ako ho dosiahnuť, bude nám jedno, či je niekto CB-čkár, evanjelik, apač, či hocikto z iného spoločenstva. Čo sa týka našej mládeže, osobne som si nevšimla, že by nejaký problém medzi nami a ľuďmi z iných zborov bol.

Ukončím to asi textom z Kološanom 3,14: *„Ale najmä nech vo všetkom rozhoduje láska - potom bude všade vládnuť dokonalá zhoda."*

Tamara Mitaľová
(PO)

V Prešove študujem teraz už štvrtý rok. Veľa ľudí sa ma pýta, prečo som išla študovať tak ďaleko, veď rovnako som mohla ísť do Trnavy alebo do Bratislavy, čo je oveľa bližšie k Starej Turej, kde bývam. Sama sa nad tým niekedy zamyslím, ale už je to raz tak, že ak sa necháme viesť Pánom Bohom, môže sa stať, že sa ocitneme v nezvyčajných situáciách alebo na miestach, kde by sme za iných okolností neboli.

Jedným z dôvodov, prečo som sa nebránila Prešovu bolo, že to pre mňa nebolo celkom neznáme miesto. Keďže obidvaja rodičia pochádzajú z východu, často sme sem cestovali. To sa prejavilo hlavne v tamojšom zbore. Keď sa totiž ľudia dozvedeli, kto som, resp. kto sú moji rodičia, hneď sa na nich začali vypytovať a pozdravovať ich. Nie vždy som vedela, od koho mám pozdravy odovzdať, ale postupom času som si začala známe mená, ktoré som počúvala doma spájať s konkrétnymi tvárami. To mi pomohlo zvyknúť si na Prešov. No odchody z domu boli (a stále sú) pre mňa dosť ťažké. Som totiž človek rodinne založený. Asi by sa dalo povedať, že som bola na rodinu až príliš naviazaná. Myslím, že aj to je dôvod, prečo ma poslal Pán Boh preč z domu. Bola to akási lekcia, ktorá ma mala naučiť, že Božia láska je naozaj nadovšetko a aj keby som nemala nikoho blízkeho na svete, Jeho prítomnosť mi musí stačiť, pretože On je všetko vo všetkom. A to, že máme rodinu a priateľov je niečo, dalo by sa povedať navyše, čo nám dáva, hoci tým riskuje, že strati našu lásku alebo dokonca záujem o Neho. Trvalo mi tri roky, kým som toto pochopila. A hoci to bolo niekedy tvrdé, som vďačná Pánu Bohu, že mal so mnou trpezlivosť.

Som presvedčená, že aj to, že bývam na internáte je súčasťou Božieho plánu. Myslím, že je dobré, ak kresťania študujúci v cudzích mestách bývajú na internátoch alebo privátoch s neveriacimi ľuďmi. V škole ani vo voľnom čase netrávia ľudia spolu toľko času, ako keď spolu bývajú. A práve tu, kde sme nútení spoluexistovať v jednej izbe/byte, máme najviac príležitostí ukázať im aký môže byť život s Bohom. Tu majú možnosť pozorovať nás pri každodenných aktivitách, sledovať naše bežné reakcie a záujmy. Na jednej strane je to riziko, aby sme sa im nestali pohoršením a bariérou medzi nimi a Bohom, ale ak do toho vstupujeme s úprimnosťou, verím, že Pán Boh je schopný prikryť to zlé a urobiť si z nás svoje nástroje.

Aj keď mám Prešov rada, stále sa radšej vraciam na Starú Turú, kde je môj fyzický aj duchovný domov. Nechcem však svojimi plánmi brzdiť plány Božie a tak len so zvedavosťou čakám, čo má pre mňa pripravené ďalej. Veď ako On sám hovorí: „Moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty."

Veronika Belišová
(ST, študuje v PO)

Foto: JANA CAMARA

DIALÓG na rok 2010

ĎAKUJEME
že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách

TEŠI NÁS
že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate

NEPOMÔŽE
DIALÓGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate

POMÔŽE
DIALÓGU, keď si ho na rok **2010** objednáte

OBJEDNÁVKY
u zborových distribútorov,
alebo priamo v redakcii
(+ poštovné)

November:
Ako žijú kresťanskí podnikatelia?
Prispejte svojimi názormi do témy:
SONDA DO PODNIKANIA

December:
Nazrite do spomienok
a prispejte svojou tvorbou do témy
KRESŤANSKÉ VIANOCE

Január:
Cirkvi zriaďujú množstvo odborných poradní. Veríte im? Zapojte sa do témy:
DÁME SI PORADIŤ?

Privítame Vaše názory a postrehy:
dialog@mesacnikdialog.sk
v diskusnom fóre na:
www.mesacnikdialog.sk
aj písané na adresu redakcie

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU